

Neselektivna djelovanja, odnosno napadi na civilne ciljeve, posebno na stambene objekte, bila su takođe, prisutna u izvršenju zločina, što je dokaz bestijalnog zlostavljanja civila. U vezi sa tim, karakteristični su sljedeći iskazi svjedoka:

- "18. jula 1993. u ranim jutarnjim satima, dještva su intezivirana, dještvovalo se iz pješadijskog i artiljerijskog naoružanja, a po mojoj kući je dještvovalao i PAM, i to po spratu gdje su nam bile spavaće sobe. Uslijed žestokog granatiranja i dještva zapaljivom municijom, većina pratećih objekata, oko moje kuće je, zapaljena, kao i neke kuće u blizini".¹⁸

- "Ujutru, 19. 07. 1993., započelo je, dotad, najteže granatiranje čitave Donje Vrbanje, uglavnom su kuće neposredno pogađane po nekoliko puta, a čulo se i dještvo iz pješadijskog naoružanja. Tako je protekao, i taj, čitav dan i naredna noć"¹⁹

- "Napad je započeo pucnjavom iz pješadijskog naoružanja iz pravca Crničkih podova, po kućama, koje su bile vlasništvo Bošnjaka".²⁰

Zastrašivanje bošnjačkog stanovništva vršeno je na razne načine. U vezi sa tim, u jednoj od izjava se ističe da "situacija iz dana u dan se pogoršavala, komšije Hrvati su počeli izbjegavati da se sa nama pozdravljaju, noću su održavali tajne sastanke... Najveća panika, među našim stanovništvom, nastala je kada su se komšije Hrvati, jednog dana, u punoj ratnoj opremi i do zuba naoružani, uputili u Kandiju na obuku - poligon... U više navrata sam, kad su prolazili ispred naših kuća, pokušao komunicirati sa prvim komšijama Hrvatima pitajući šta se to dešava? Nažalost, samo su slijekali ramenima, praveći se da ne znaju ništa, ili su govorili došla nepoznata vojska i oni nemaju pojma o čemu se radi, da bi potom, čim padne noć, išli na sastanke u vikendice sa ekstremistima ..."²¹

¹⁸ Vidi Izjavu F.V. br. 5 u Prilogu, str. 344.

¹⁹ Vidi Izjavu S.K. br. 1 u Prilogu, str. 335.

²⁰ Vidi Izjavu R.D. br. 10 u Prilogu, str. 358.

²¹ Vidi Izjavu S.Č. br. 14 u Prilogu, str. 373.

O prisilnom radu, posebno kopanju rovova, žrtve su svjedočile o različitim oblicima zlostavljanja. U tom kontekstu se npr. navodi da su "svako jutro zdravstveno sposobnija lica vođena na kopanje rovova na linijama prema jedinicama Armije R BiH. Na kopanju smo ostajali po čitav dan, a i tada smo bili izloženi fizičkom maltretiranju i provociranju".²²

Progano stanovništvo Vrbanje je živjelo u izuzetno teškim uslovima, što je povećavalo njihove patnje, izazvane zločinima. Kako ističe jedan od svjedoka: "U mom podrumu, neposredno pred početak napada HVO, bilo je oko 50-tak lica, a da se broj, 20. 07. 1993., popeo na oko 150, a možda i više. Među njima je bilo žena, djece, starijih i bolesnih ljudi ... U podrumu je, takođe, bio i dr. Dževad Čizmo, koji je, zbog bolesti, bio nepokretan."²³

Ucjena i prijetnji bilo je jako mnogo. U jednoj od izjava navodi se da je jedna "kuća bila opkoljena od strane pripadnika HVO, koji su nas pozivali da se predamo i prijetili da će nas sve pobiti... Kako se nismo predali ... pripadnici HVO su zapalili kuću i pokušali da nas na taj način natjeraju na predaju. Kuću su palili u dva navrata, a pokušali su da nam u podrum ubace kroz dimnjak bombe".²⁴

Dokle su išla poniženja i maltretiranja, najbolje se može vidjeti iz jedne druge izjave. Između ostalog, kaže se "da je Slavko Šakić, iz Zlavasti, koji se najviše isticao po tuči žrtvi, natjerao Abdulaha Karabega da mu liže cipele, istovremeno ga je udarao pištoljem po glavi, a kada mu je potekla krv, tjerao ga je da liže... Kada se stvorila lokvica krvi izašao je i zaprijetio nam da će nas sve pobiti ako za pet minuta ne polizemo svu krv...".²⁵

Odnos prema zatočenicima je ilustrativno prikazan u jednoj drugoj izjavi, u kojoj žrtva ističe da su "u toku zatočeništva na motelu 'Akavarijum' svakodnevno, on i ostali zatočeni, maltretirani od strane pripadnika HVO. Tjerali su nas da pjevamo

²² Vidi Izjavu M.Č. br. 6 u Prilogu, str. 346.

²³ Vidi Izjavu F.V. br. 5 u Prilogu, str. 344.

²⁴ Vidi Izjavu M.K. br. 4 u Prilogu, str.342.

²⁵ Vidi Izjavu E.Č. br. 9 u Prilogu, str. 354.

ustaške pjesme i pjesme protiv Bosne i Hercegovine. Svi zatočenici su fizički zlostavljani, a ja i Abdulah Bevrnja smo podnijeli najgore batine, a vjerovatno zbog toga što su nam djeca bili pripadnici Armije R BiH.

Mene su tukli rukama, nogama, a najviše pendrekom. Kao posljedica tog batinanja, godinu dana, nakon toga, sam mokrio krv, a izvjestan period čitavo tijelo mi je bilo modro”.²⁶

U tom pogledu, ilustrativan je i navod DŽ.A. iz Bugojna, koji je izjavio sljedeće:

“Čuo sam da je taj Dragan jednoj starijoj ženi rekao: ‘Nisi rodila sedmero djece, nego sedmero paščadi’, tad mu je ona odgovorila ‘Sedmero sine’.”²⁷

Pljačka je bila redovna pojava agresorskih zločinaca. U vezi sa tim karakteristična je izjava u kojoj se navodi da su HVO vojnici “ženama oduzeli sve zlatne predmete, čak su nekima otkidali naušnice iz ušiju”.²⁸

Poslije jedne akcije, po izjavi DŽ.A. iz Bugojna kolaboracionisti HVO-a “su se međusobno hvalili šta je ko od njih uradio. Mario Petrović je objašnjavao kako je nakrao punu šaku zlata što je prisutnima i pokazivao i izvadio iz džepa, a u tom nakitu sam vidio narukvice, lančice i prstenje ... Darko Govorušić je pokazivao kesu u kojoj je bilo zlato i čuo sam da je rekao “kako balije imaju zlata”. Ivoš, zvani Pajo, je pokazivao sat i rekao da ga je ... skinuo sa mrtvog balije”.²⁹

Mnoga ubistva su izvršena pred njihovim najmilijim, što pokazuje gnusnost izvršenih zločina i namjeru njihovih aktera da žrtvi nanesu što veći bol. Tako je, prema izjavi jedne žrtve, ... “u toku agresije HVO-a na Bugojno ubijen sin pred njegovim očima”.³⁰

Komšinstvo, koje je ranije bilo osnova tolerancije, nije respektovano. Naime, u brojnim izjavama preživjelih Bošnjaka, nad kojima su izvršeni zločini, ističe se da su u svemu tome bili sudionici i njihove komšije. Tako jedna od žrtava svjedoči... “da su mu poznata

²⁶ Vidi Izjavu M.T. br. 12 u Prilogu, str. 365.

²⁷ Vidi Izjavu DŽ.A. br. 25 u Prilogu, str. 426.

²⁸ Vidi Izjavu E.Č. br. 9 u Prilogu, str. 354.

²⁹ Vidi Izjavu DŽ.A. br. 25 u Prilogu, str. 426.

³⁰ Vidi Izjavu I.Š. br. 2 u Prilogu, str. 338.

sljedeća imena komšija koji su učestvovali u ovom napadu i zločinu nad stanovništvom Vrbanje: Ivica Barnjak - Keca, Drago Šistov, Perica Marić, Pavo Mikulić, Mladen Barnjak, Miroslav Barnjak, Pavo Lozić i sin mu Dragan, Tomislav Čović, Slavko i Dragan Šakić, Vlado Raspudić, Vinko Breljak, Ivica Božić, Mario Crnjac, Mirko Čorić, Ante Bagarić, Miroslav Klepić, Ivica Pavić, Ivan Sabljo i Zdravko Antunović”.³¹

Silovanje, kao planski i sistematski zločin, vršeno je i u Vrbanji. Jedna žena, između ostalog, navela je da su “iz zatvora često izvodili jednu ženu ..., a kada bi se vraćala nije smjela govoriti šta su joj radili i gdje je bila. Poslije smo saznali da je bila silovana od postrojbi ‘Garavih’, tj. zločinaca HVO-a.”³²

Potresni detalji o silovanju posebno su izneseni od strane Š.S. iz Donjeg Vakufa, koja je istakla “Na moje opiranje i pokušaj da se branim svaki me udario, pa sam uvidjela da se ne mogu odbraniti i bojala sam se da me ne ubiju, te je svaki od njih uspio da me siluje iako sam se branila, odnosno nisam se mogla braniti vidjevši da su u tome uporni i na svaki moj pokušaj da se odbranim još me tuku. Poslije naizmjeničnog silovanja izvršenog od njih svih pet, bila sam sva bolesna i slomljena i iscrpljena”.³³

Iživljavanje nad zarobljenicama je išlo dotle da su, “cigarete gašene na tijelu zarobljenika”,³⁴ što govori o namjeri agresora da izazove što veće patnje kod civilnog stanovništva.

Na ubijenim osobama nađene su **raznovrsne rane**, koje govore o svojevrsnom izživljavanju. Po izjavi jedne žrtve, “nakon što je podigao čebe sa tijela ubijenog poznao sam svog oca, vidio sam da ima, na stomaku, rasjekotinu dužine oko 15 cm i slične dvije na desnoj nozi. Još sam primjetio da na desnoj sljepoočnici ima ranu, pretpostavljam od pištoljskog metka ... Kasnije su mi rekli da su, prilikom sahrane mog oca, na prsima vidjeli urezano slovo U”.³⁵

³¹ Isto.

³² Vidi Izjavu Š.Č. br. 15 u Prilogu, str. 381.

³³ Vidi Izjavu Š.S. br. 29 u Prilogu, str. 453.

³⁴ Vidi Izjavu A.K. br. 16 u Prilogu, str. 384.

³⁵ Vidi Izjavu V.K. br. 17 u Prilogu, str. 392.

O izživljavanju govori i navod Z.K. iz Vrbanje, koji je, između ostalog, istakao: **“Njih su mučili na sve moguće načine i konačno su ih natjerali da međusobno vrše perverzne radnje, da bi kasnije Vehbiju razapeli na šiljke. Njega su nešto ispitivali, konačno su u njega, pucali. Kasnije su tijela ovih trojice pronađena potpuno iznakažena”**.³⁶

O ulozi **Antiterorističke grupe HVO-a** dosta ilustrativno se govori u izjavi jednog Hrvata. Po njegovom kazivanju **“pripadnici ATG grupe su svi ekstremisti HVO, a prema mojim saznanjima, koja sam čuo i od drugih ljudi, da su u vrijeme sukoba oni napravili pravi masakar i zločine nad civilnim stanovništvom naselja Vrbanja u Bugojnu. Za ATG grupu mislim da su pravi zločinci, divljaci i koljači, koje je stožer HVO okupio, te da su to ljudi najnižeg sloja i svijesti i da treba da ih stigne zaslužena kazna”**.³⁷

Na osnovu izloženog može se izvesti nekoliko **konstatacija**:

U naselju Vrbanja, hrvatske snage učinile su brojne zločine prema bošnjačkom civilnom stanovništvu: ubijanje, zarobljavanje, zlostavljanje, silovanje, pljačkanje i dr. Ubijena su 54 civila, a zarobljeno i zlostavljano 45. Ubistva su vršena udarcima po glavi, udarcima po grudima, udarcima po leđima, raznim zlostavljanjima, vađenjem dijelova tijela, paljenjem, granatom, snajperom, nožem i drugim oblicima zločina.

Zatočene žrtve su zlostavljane, tučene po glavi i grudima, silovane, zatvarane bez sudskog postupka, vođene na pogubljenje, odvođene na prisilni rad, nasilno istjerivane iz kuća, pljačkane, gašene su im cigarete na tijelu, itd.

Najveći broj zločina je izvršen na populaciji starosti između 19 - 55 godina, što pokazuje da je agresorski udar bio na najvitalniju grupu, kako bi se, i na taj način, onemogućio opstanak Bošnjaka na ovom području. Međutim, zločini su učinjeni i na najmlađoj populaciji Bošnjaka, tako da su se među zatvorenim i zlostavljanim našla i djeca, učenici, studenti, neoženjeni, neudati, itd.

³⁶ Vidi Izjavu Z.K. br. 27 u Prilogu, str. 443.

³⁷ Vidi Izjavu D.N. br. 24 u Prilogu, str. 419.

**SPISAK ŽRTAVA ZLOČINA PO OBILJEŽJIMA
ŽRTVI I OBLICIMA ZLOČINA**

Red. br.	PREZIME I IME	IME OCA	GOD. ROD.	POL.	MJESTO RODENJA	ŠK. SPR.	ZANIMANJE	BROJ DJECE DO 18 GOD.	DATUM STRADANJA	OBLICI ZLOČINA I NAČIN IZVRŠENJA
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Alić Hamdija	Omer	1940.	M	HAPSTIČI	NOŠ	RADNIK	0	20.07.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE
2.	Alić Hasim	Muharem	1960.	M	ALICI	OŠ	RADNIK	4	20.7.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE
3.	Basira Sulejman	Zaim	1939.	M	ZANESOVIĆI	SSS	RADNIK	0	18.07.1993.	UHAPSEN
4.	Bevrnja Abdulah	Zahid	1946.	M	BUGOJNO	SSS	SLUŽBENIK	1	18.07.1993.	UHAPSEN
5.	Cetin Rauf	Mustafa	1965.	M	BUGOJNO	SSS	RADNIK	0	19.07.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE
6.	Cehajia Abdulah	Hamid	1978.	M	BUGOJNO	OŠ	POLJOPR.	0	19.07.1993.	UHAPSEN
7.	Cehajia Edhem	Hasan	1977.	M	KORDICI	OŠ	UCENIK	0	19.07.1993.	UHAPSEN
8.	Cehajia Muhamed	Ismet	1978.	M	BUGOJNO	SSS	UCENIK	0	19.07.1993.	UHAPSEN
9.	Cehajia Zlata	Hazim	1957.	Ž	KORDICI	SSS	RADNIK	0	18.07.1993.	UHAPŠENA
10.	Cemalović Azemina	Hadžo	1970.	Ž	DUR. DOLAC	NIŠTA	DOMAĆICA	0	21.07.1993.	UHAPŠENA
11.	Čemalović Mehmed	Muhamed	1921.	M	MOSTAR	SSS	RADNIK	0	21.07.1993.	UHAPŠENA
12.	Čizmo Almet	Avdo	1914.	M	VRBANJA	SSS	SLUŽBENIK	0	20.07.1993.	UBIJEN-MASAKRAN
13.	Čizmo Zahid	Iso	1916.	M	VRBANJA	NIŠTA	POLJOPR.	2	20.07.1993.	UBIJEN-MASAKRAN
14.	Čizmo Zenuh	Sead	1965.	M	VRBANJA	VSS	NOVINAR	0	20.07.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE
15.	Čolak Mustafa	Bećir	1954.	M	D. VAKUF	OŠ	RADNIK	3	19.07.1993.	ZARobljen
16.	Čatić Bahrija	Naim	1948.	M	D. VAKUF	SSS	RADNIK	1	19.07.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE
17.	Čatić Esref	Hasan	1938.	M	BUGOJNO	SSS	RADNIK	0	20.07.1993.	ZARobljen
18.	Čatić Fuhrudin	Naim	1958.	M	D. VAKUF	SSS	RADNIK	0	19.07.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE
19.	Čatić Idriz	Redžo	1929.	M	CRNIČE	NOŠ	RADNIK	0	20.07.1993.	ZARobljen
20.	Čatić Nusret	Muharem	1951.	M	CERIBAŠIĆI	SSS	RADNIK	2	18.07.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE
21.	Čatić Nusreta	Hiso	1928.	M	GRACANICA	NIŠTA	DOMAĆICA	0	20.07.1993.	ZARobljena
22.	Čatić Sead	Muharem	1947.	M	BUGOJNO	SSS	RADNIK	0	18.07.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE
23.	Čatić Saetira	Meho	1910.	Ž	VESELA	NIŠTA	DOMAĆICA	0	20.07.1993.	UHAPŠENA
24.	Čatić Saetifa	Idriz	1956.	Ž	CRNIČE	NOŠ	RADNIK	0	20.07.1993.	UHAPŠENA
25.	Čatić Valhida	Felmo	1944.	Ž	VESELA	NOŠ	DOMAĆICA	1	20.07.1993.	UHAPŠENA
26.	Delić Emina	Zahid	1952.	Ž	VILEŠI	NOŠ	RADNIK	1	20.07.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE
27.	Delić Hajrudin	Sulejman	1964.	M	BUGOJNO	SSS	RADNIK	0	20.07.1993.	UBIJEN – VATRENO ORUŽJE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
28.	Delić Sulejman	Imso	1936.	M	VRBANJA	SSS	RADNIK	0	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
29.	Efkar Refik	Junuz	1953.	M	PRUSAC	OŠ	RADNIK	3	18.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
30.	Fuka Sulejman	Zahid	1938.	M	BUGOJNO	SSS	RADNIK	0	19.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
31.	Grčić Džemal	Sulhi	1939.	M	GRIZICI	OŠ	RADNIK	1	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
32.	Grčić Rabija	Mujo	1947.	Ž	BOJSKA	NOŠ	DOMAĆICA	1	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
33.	Habibović Velib	Redžo	1954.	M	MANJCI	SSS	RADNIK	4	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
34.	Hadžibegović Sulejman	Džafer	1968.	M	JAJCE	SSS	RADNIK	0	20.07.1993.	UHAPŠEN
35.	Hakanović Adis	Nadžid	1973.	M	TRAVNIK	SSS	NEZAPOSLEN	0	17.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
36.	Hračić Falurija	Mujo	1938.	M	GOL OBRDO	SSS	RADNIK	0	18.07.1993.	UBIJEN - MASAKRIRAN
37.	Hodžić Smil	Alija	1963.	M	BUGOJNO	SSS	RADNIK	2	17.07.1993.	UBIJEN - MASAKRIRAN
38.	Hozić Mujo	Hasan	1933.	M	VESELA	SSS	RADNIK	0	18.07.1993.	UBIJEN - MASAKRIRAN
39.	Husić Imso	Ramo	1929.	M	CRNICE	NOŠ	POLJOHR.	0	21.07.1993.	UHAPŠEN
40.	Husić Ahmet	Serif	1932.	Ž	GLAVICE	NIŠTA	DOMAĆICA	0	21.07.1993.	UHAPŠENA
41.	Husić Hamida	Dervo	1936.	M	CRNIČE	NOŠ	RADNIK	0	21.07.1993.	UHAPŠEN
42.	Husić Ismet	Serif	1938.	Ž	VESELA	NOŠ	DOMAĆICA	0	21.07.1993.	UHAPŠENA
43.	Husić Mihra	Felim	1938.	Ž	VRBANJA	OŠ	NEZAPOS.	0	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
44.	Husić Mirsad	Zahid	1955.	Ž	CRNIČE	NOŠ	RADNIK	0	21.07.1993.	UHAPŠENA
45.	Husić Mirsada	Almet	1918.	M	ČEHAJICI	OŠ	POLJOHR.	0	19.07.1993.	UHAPŠEN
46.	Imširpašić Hidajet	Alija	1933.	M	VRBANJA	VSS	SLUŽBENIK	1	21.07.1993.	UHAPŠENA
47.	Karabeg Abdulah	Ale	1968.	Ž	BUGOJNO	SSS	STUDENT	0	19.07.1993.	UHAPŠEN
48.	Karabeg Amna	Abdulah	1991.	M	TRAVNIK	SSS	SLUŽBENIK	0	19.07.1993.	UHAPŠENA
49.	Karabeg Dino	Šhamuk	1940.	Ž	KUPRES	SSS	STUDENT	0	19.07.1993.	UHAPŠENA
50.	Karabeg Sumija	Hakija	1931.	M	VRBANJA	SSS	RADNIK	0	19.07.1993.	UHAPŠEN
51.	Karabeg Huscin	Ale	1959.	M	BUGOJNO	VSS	RADNIK	1	19.07.1993.	UHAPŠENA
52.	Karabeg Šhamuk	Husejin	1971.	Ž	BUGOJNO	SSS	DOMAĆICA	0	19.07.1993.	UHAPŠENA
53.	Karabeg Soraja	Husejin	1966.	Ž	BUGOJNO	SSS	RADNIK	1	19.07.1993.	UHAPŠENA
54.	Karabeg Surka	Sakib	1964.	Ž	BUGOJNO	SSS	RADNIK	0	23.07.1993.	UBIJENA - ZAPALJENA
55.	Karagić Hajrija	Zam	1932.	Ž	BUGOJNO	NOŠ	DOMAĆICA	0	23.07.1993.	UBIJENA - ZAPALJENA
56.	Karagić Hafidža	Meho	1960.	M	BUGOJNO	OŠ	RADNIK	2	18.07.1993.	UHAPŠEN
57.	Karagić Mustafa	Muharem	1959.	M	BUGOJNO	SSS	RADNIK	0	18.07.1993.	UHAPŠEN
58.	Karagić Vahid	Sadih	1933.	M	VRPEĆ	OŠ	RADNIK	0	23.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
59.	Karagić Sađik	Hasan	1970.	M	JAJCE	OŠ	NEZAPOS.	0	23.07.1993.	UBIJEN - GRANATA
60.	Karagić Samir	Osmar	1954.	M	VRPEĆ	SSS	RADNIK	2	18.07.1993.	UHAPŠEN
61.	Karagić Seid	Osmar	1921.	M	VRPEĆ	SSS	RADNIK	0	20.07.1993.	UHAPŠEN
62.	Karagić Suljo	Hasan				NIŠTA	RADNIK	0		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
63.	Karagić Vasva	Numo	1921.	Ž	GLAVICE	NIŠTA	DOMAĆICA	0	20.07.1993.	UHAPŠENA
64.	Karamustafić Essad	Sulejman	1931.	M	G. VAKUF	SSS	RADNIK	0	17.07.1993.	UHAPŠEN
65.	Kikić Nazif	Džemal	1958.	M	SKENDER V.	VSS	SLUŽBENIK	2	09.07.1993.	UBIJEN - MASAKRIRAN
66.	Ledenko Emin	Imšir	1906.	M	GLAMOČ	NOŠ	POLJOPR.	0	20.07.1993.	UBIJEN - ZAPALJEN
67.	Ljubančić Šmail	Numo	1940.	M	VOLJICE	NOŠ	RADNIK	1	19.07.1993.	UHAPŠEN
68.	Mastalić Sead	Tahir	1966.	M	LIVNO	SSS	RADNIK	0	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
69.	Milčo Husein	Omer	1942.	M	BUGOJNO	VSS	SLUŽBENIK	2	17.07.1993.	UHAPŠEN
70.	Morić Kemal	Muliatem	1961.	M	D. VAKUF	OŠ	PENZIONER	0	18.07.1993.	UHAPŠEN
71.	Morić Mustafa	Muliatem	1946.	M	D. VAKUF	SSS	SLUŽBENIK	2	17.07.1993.	UBIJEN - MASAKRIRAN
72.	Musić Essad	Saban	1956.	M	VISOKO	SSS	SLUŽBENIK	0	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
73.	Nuhć Nermin	Đulaga	1970.	M	BUGOJNO	OŠ	NEZAPOS.	0	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
74.	Rumić Nejra	Asim	1911.	Ž	KONJIC	OŠ	DOMAĆICA	0	20.07.1993.	UHAPŠEN
75.	Rumić Nusret	Rašid	1939.	M	VOLJEVAC	SSS	RADNIK	1	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
76.	Samirić Muhamed	Ismet	1980.	M	BUGOJNO	NOŠ	UCENIK	0	17.07.1993.	UHAPŠENA
77.	Smajić Sevala	Ramiz	1954.	Ž	OBORCI	NOŠ	RADNIK	1	17.07.1993.	UHAPŠENA
78.	Selić Hamza	Salko	1926.	Ž	KARAULA	NIŠTA	DOMAĆICA	0	20.07.1993.	UHAPŠENA
79.	Selić Almir	Idriz	1971.	M	BUGOJNO	SSS	RADNIK	0	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
80.	Selić Selmir	Salim	1969.	M	BUGOJNO	SSS	RADNIK	0	17.07.1993.	UBIJEN - MASAKRIRAN
81.	Selio Elvedin	Mižo	1974.	M	STARO SELO	OŠ	RADNIK	0	17.07.1993.	UBIJEN - MASAKRIRAN
82.	Seremet Balirudin	Mulumed	1953.	M	LIVNO	SSS	RADNIK	2	17.07.1993.	UHAPŠEN
83.	Sosić Amir	Hanefija	1965.	M	JAICE	SSS	RADNIK	0	19.07.1993.	UBIJEN - GRANATA
84.	Susić Muliatem	Osmar	1958.	M	SKENDER V.	SSS	SLUŽBENIK	2	09.07.1993.	UBIJEN MASAKRIRAN
85.	Talić Ektrem	Hamdija	1970.	M	BUGOJNO	OŠ	RADNIK	0	20.07.1993.	VATRENO ORUŽJE UBIJEN
86.	Talić Mesud	Mustafa	1955.	M	VRBANJA	SSS	RADNIK	0	20.07.1993.	VATRENO ORUŽJE UBIJEN
87.	Talić Senad	Hamdija	1962.	M	VRBANJA	OŠ	RADNIK	2	20.07.1993.	VATRENO ORUŽJE UBIJEN
88.	Tanković Mehmed	Meho	1929.	M	VRBANJA	OŠ	RADNIK	0	18.07.1993.	UHAPŠEN
89.	Testekrdžić Senad	Esad	1965.	M	SARAJ VILICI	SSS	RADNIK	0	20.07.1993.	UBIJEN - GRANATA
90.	Učambarić Šimija	Murat	1938.	Ž	KOTEZI	OŠ	DOMAĆICA	0	20.07.1993.	UBIJENA - VATRENO ORUŽJE
91.	Ugark Dulisa	Hasan	1911.	Ž	KUKAVICE	NIŠTA	DOMAĆICA	0	19.07.1993.	UBIJENA - NEPOZNATO
92.	Ugark Rubija	Osmo	1949.	Ž	KUTE	OŠ	DOMAĆICA	0	19.07.1993.	UBIJENA - VATRENO ORUŽJE
93.	Velagić Juso	Adem	1924.	M	LIVNO	NIŠTA	DOMAĆICA	0	19.07.1993.	UBIJEN - NEPOZNATO
94.	Velagić Mulbarem	Salko	1933.	M	GOLINJEVO	SSS	RADNIK	0	19.07.1993.	UBIJEN - MASAKRIRANO
95.	Velagić Nulhan	Juso	1961.	M	GOLINJEVO	SSS	RADNIK	2	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
96.	Velagić Razija	Mulbarem	1964.	Ž	GOLINJEVO	SSS	SLUŽBENIK	0	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
97.	Velagić Sadić	Juso	1962.	M	GOLINJEVO	OŠ	RADNIK	1	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
98.	Velić Sulejman	Suljo	1925.	M	CRNICE	NIŠTA	POLJOPR.	0	20.07.1993.	UBIJEN - VATRENO ORUŽJE
99.	Zulić Nedžad	Huzim	1950.	M	BANJA LUKA			0	09.07.1993.	UBIJEN - MASAKRIRAN

PREGLED ZLOČINA PO NAČINU IZVRŠENJA

OBILIK ZLOČINA	BROJ ŽRLAVA ZLOČINA PO OBLIJEŽJIMA																							
	POL				STAROST				BRAČNI STATUS				OSNOVNA				ŠKOLSKA SPREMA							
	M		Ž		0-18		19-55		VIŠE OD 55		U BRAKU		RAZAVEDEN		NEOŽENJEN NEIUDATA		SSS		VŠŠ		VSS			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Granatom	3	5,6	0	0	0	3	5,6	0	0	1	1,9	0	0	2	3,7	1	1,9	2	3,7	0	0	0	0	0
Snajperom	5	9,3	4	7,4	0	0	6	11	3	5,6	6	11	0	0	3	5,6	4	7,4	5	9,3	0	0	0	0
Nožem	12	22	0	0	0	8	15	4	7,4	10	19	0	0	2	3,7	3	5,6	8	15	0	0	1	1,9	
Udarcima	10	19	0	0	0	7	13	3	5,6	8	15	0	0	2	3,7	2	3,7	8	15	0	0	0	0	
Udarcima po glavi	12	22	0	0	0	9	17	3	5,6	10	19	0	0	2	3,7	2	3,7	10	19	0	0	0	0	
Udarcima po grudima	12	22	0	0	0	9	17	3	5,6	10	19	0	0	2	3,7	2	3,7	10	19	0	0	0	0	
Udarcima po leđima	12	22	0	0	0	9	17	3	5,6	10	19	0	0	2	3,7	2	3,7	10	19	0	0	0	0	
Zlostavljanjem	8	15	0	0	4	8	15	0	0	6	11	0	0	2	3,7	1	1,9	6	11	0	0	1	1,9	
Vadanjem djetelova tijela	10	19	0	0	0	9	17	1	1,9	8	15	0	0	2	3,7	2	3,7	1	1,9	8	15	0	0	
Paljenjem	1	1,9	2	3,7	0	0	1	1,9	2	3,7	2	3,7	0	0	1	1,9	2	3,7	1	1,9	0	0	0	
Vatrenim oružjem	2	4,8	2	3,7	0	0	24	44	4	7,4	21	39	0	0	7	13	12	22	15	28	0	0	1	1,9
Nepoznato	1	1,9	1	1,9	0	0	0	0	2	3,7	2	3,7	0	0	0	0	2	3,7	0	0	0	0	0	0
Teže ranjeni	2	4,4	0	0	0	2	4,4	0	0	1	2,2	0	0	1	2,2	0	0	2	4,4	0	0	0	0	0
Tučeni po glavi	25	56	1	2,2	3	6,7	12	27	11	24	18	40	0	0	8	18	12	27	12	27	2	4,4	0	0
Tučeni po grudima	25	56	1	2,2	3	6,7	13	29	12	27	19	42	0	0	8	18	13	29	12	27	2	4,4	0	0
Seksuafno silovani	0	0	1	2,2	0	0	1	2,2	0	0	1	2,2	0	0	0	0	0	0	1	2,2	0	0	0	0
Bez suđ. zatvoreni	30	67	15	33	5	11	24	53	16	36	30	67	0	0	15	33	25	56	17	38	3	6,7	0	0
Vodeni na pogubljenje	1	2,2	1	2,2	0	0	1	2,2	0	0	1	2,2	0	0	1	2,2	2	4,4	0	0	0	0	0	0
Odlu. na ptič. sud	17	38	1	2,2	3	6,7	12	27	3	6,7	13	29	0	0	5	11	8	18	7	16	3	6,7	0	0
Nasilno isj. iz kuće	8	18	8	18	1	2,2	9	20	6	13	11	24	0	0	5	11	6	13	8	18	2	4,4	0	0
Opljačkani	2	4,4	5	11	0	0	3	6,7	4	8,9	6	13	0	0	1	2,2	3	6,7	4	8,9	0	0	0	0
Na rjetu gas. cigar.	2	4,4	0	0	2	4,4	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4,4	2	4,4	0	0	0	0	0	0

UBIJENI (54 žrtve)

(45 žrtava)

ZAROBILENI I ZLOSTAVLJANI

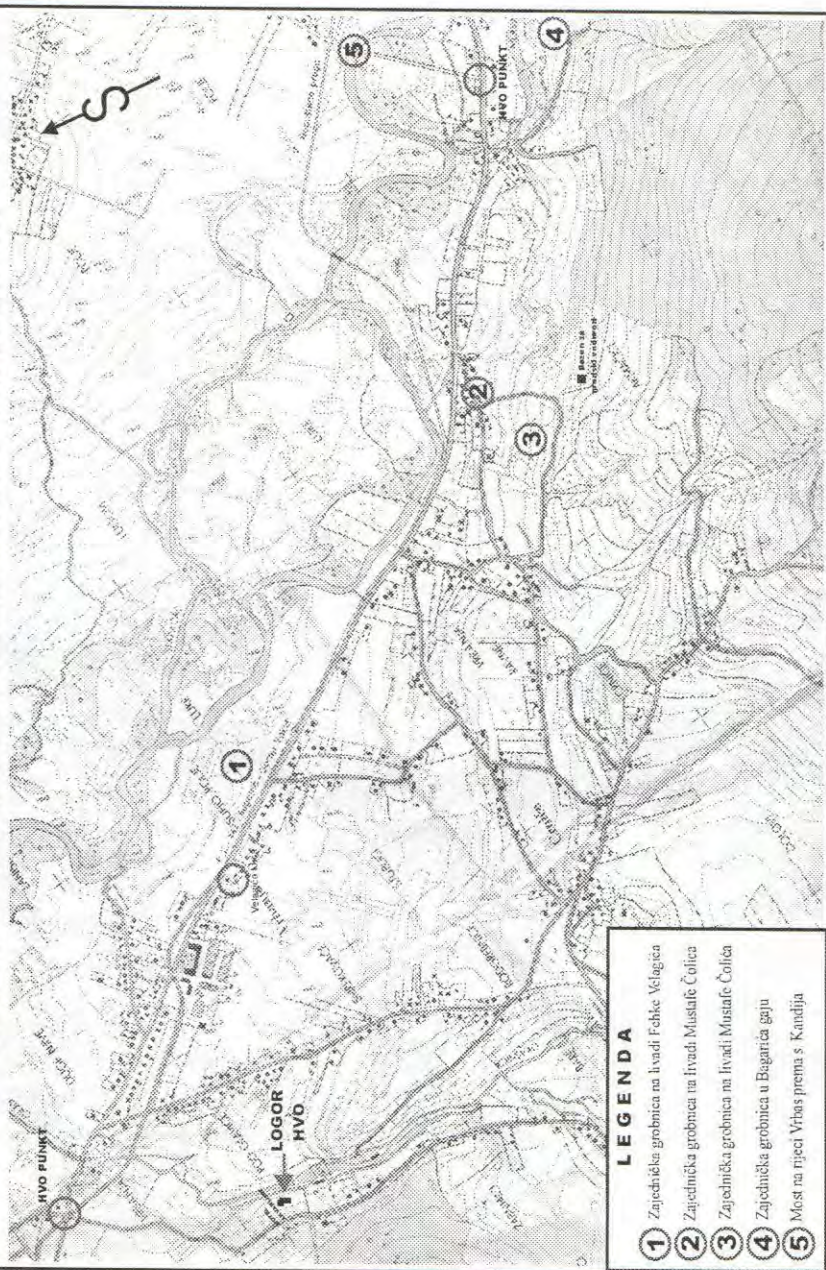
Tabela 3

PREGLED ŽRTAVA I OBLICI ZLOČINA

ŽRTVE ZLOČINA		OBLICI ZLOČINA I BROJ ŽRTAVA				
		UBIJENO ILI UMRLO OD POSLEDICA ZLOSTAVLJANJA		ZATOČENO I ZLOSTAVLJANO		UKUPNO
		N	%	N	%	
1		2	3	4	5	6
POL	MUŠKI	45	83,33	30	66,67	75
	ŽENSKI	9	16,67	15	33,33	24
	UKUPNO	54	100,00	45	100,00	99
STAROST	0-18 godina	0	0	5	100,00	5
	19-55 godina	41	75,93	24	53,33	65
	Više od 55 godina	13	24,07	16	35,56	29
	NEPOZNATO	0	0,00	0	0,00	0
	UKUPNO	54	100,00	45	100,00	99
BRAČNO STANJE U VRIJEME STRADANJA	OŽENJENO-UDATO	38	70,37	30	66,67	68
	RAZVEDENO	0	0,00	0	0,00	0
	NEOŽENJENO-NEUDATO	16	29,63	15	33,33	31
	NEPOZNATO	0	0,00	0	0,00	0
	UKUPNO	54	100,00	45	100,00	99
ŠKOLSKA SPREMA	NEPOTPUNA OSNOVNA	9	16,67	18	40,00	27
	OSNOVNA ŠKOLA	13	24,07	7	15,56	20
	SREDNJA ŠKOLA	28	51,85	17	37,78	45
	VIŠA	0	0,00	3	6,67	3
	VISOKA	2	3,70	0	0,00	2
	NEPOZNATO	2	3,70	0	0,00	2
	UKUPNO	54	100,00	45	100,00	99
ZANIMANJE	POLJOPRIVREDNO	4	7,41	3	8,82	7
	RADNIČKO	33	61,11	22	48,89	55
	SLUŽBENIČKO	6	30,00	5	11,11	11
	DOMAĆICA	6	11,11	9	20,00	15
	UČENIK-STUDENT	0	0,00	4	8,89	4
	NEPOZNATO	5	9,26	2	4,44	7
	UKUPNO	54	100,00	45	100,00	99
NACIONALNOST	BOŠNJAKA	54	100,00	45	100,00	99
	SRBA	0	0,00	0	0,00	0
	HRVATA	0	0,00	0	0,00	0
	OSTALIH	0	0,00	0	0,00	0
	NEPOZNATO	0	0,00	0	0,00	0
	UKUPNO	54	100,00	45	100,00	99

	1	2	3	4	5	6
VJEROISPOVJEST	ISLAMSKA	54	100,00	45	100,00	99
	PRAVOSLAVNA	0	0,00	0	0,00	0
	KATOLIČKA	0	0,00	0	0,00	0
	NEKA DRUGA	0	0,00	0	0,00	0
	ATEIST	0	0,00	0	0,00	0
	NEPOZNATO	0	0,00	0	0,00	0
	UKUPNO	54	100,00	45	100,00	99
STATUS LICA U VRIJEME STRADANJA	PROGNANIKA-RASELJENIH	10	18,52	8	17,78	18
	DOMICILA	44	81,48	37	82,22	81
	NEPOZNATO	0	0,00	0	0,00	0
	UKUPNO	54	100,00	45	100,00	99
OBLIK ZLOČINA	POJEDINAČNO	14	25,93	0	31,11	14
	MASOVNO	40	74,07	45	100,00	85
	NEPOZNATO	0	0,00	0	0,00	0
	UKUPNO	54	100,00	45	100,00	99

KARTOGRAFSKI PRIKAZ PRONADENIH MASOVNIH GROBNICA

Materijalne štete na stambenim i pratećim objektima

Procjena ratnih šteta uobičajena je obaveza država na čijem prostoru se vodio rat. Posebno je to važno za državu Bosnu i Hercegovinu, na koju je izvršena agresija.

Postoji zakonska obaveza države Bosne i Hercegovine da organizuje popis i procjenu šteta nastalih ratnim djelstvima.³⁸

Ratno predsjedništvo općine Bugojno je, u skladu sa zakonskom obavezom, na sjednici održanoj 6. novembra 1993, donijelo Odluku o imenovanju Komisije za popis i procjenu ratne štete. Komisija je formirala stručne timove u koje su birani kadrovi, uglavnom građevinske struke. Timovi su izvršili popis i procjenu ratne štete i na objektima naselja Vrbanja.

Panorama porušene Vrbanje

³⁸ Službeni list R BiH, br. 6 i 24/92.

Od 186 popisanih i procijenjenih objekata u Vrbanji u vlasništvu Bošnjaka materijalne štete iznose 6.813.082 DEM, što u prosjeku po jednoj obitelji iznosi 36.629 DEM.³⁹

Najveći broj objekata (102) spadaju u 5, 6 i 7 stepen oštećenja. Iznos ukupnih šteta po osnovu "velikog" i "totalnog" oštećenja je 5.539.800 DEM ili 81,31%.

Svi načini nastanka šteta (Komisija je evidentirala 7), izuzev štete nastale djeinstvom pješadijskog naoružanja, koje su procijenjene na 24.200 DEM, mogu se okarakterisati kao namjerno uništavanje. Dakle, štete namjernog uništavanja iznose 6.788.882 DEM ili 99,64%.

Najveći iznos šteta na objektima u vlasništvu Bošnjaka nastao je u periodu kada su izvršeni masovni i pojedinačni zločini svih oblika, pa i zločini namjernog rušenja, paljenja i pljačkanja materijalnih dobara. Najveći broj objekata u vlasništvu Bošnjaka (42) je totalno uništen, što govori o ciljevima i žestini napada.

Pregled procijenjenih materijalnih šteta, prikazan u Tabeli 4, ukazuje da su stambeni objekti namjerno uništavani. Na takav zaključak upućuju i podaci koji pokazuju da je najveći iznos štete nastao granatiranjem, miniranjem, paljenjem i pljačkanjem kuća. HVO je, prema izjavama očevidaca, koristio tenk, koji je "krstario" naseljem i djeinstvovao po objektima bošnjačke nacionalnosti, nanoseći velike materijalne štete.

Da je rušenje objekata u vlasništvu Bošnjaka bila namjera napadača pokazuje i podatak visokog iznosa šteta načinjenih miniranjem objekata.

Minimalna šteta nastala djeinstvom pješadijskog naoružanja potvrđuje činjenicu da unutar Vrbanje i nije bilo otpora napadu HVO-a. Do otpora iznutra i nije moglo doći, jer u vrijeme pripreme i napada HVO-a na Vrbanju na tom prostoru, osim civila, nije bila ni jedna jedinica Armije Republike Bosne i Hercegovine, te i nije postojao neposredni vojno-operativni razlog za napad na Vrbanju.

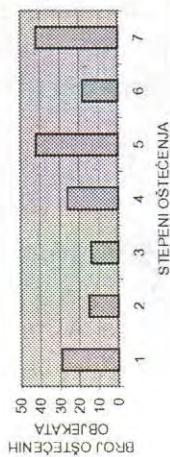
³⁹ Vidi Tabelu 4, str. 154.

PREGLED NASTALIH MATERIJALNIH ŠTETA NA STAMBENIM I PRATEĆIM OBJEKTIMA U NASELJU VRBANJA-VRPEČ-CRNIČE (OBJEKTI U PRIVATNOM VLASNIŠTVU BOŠNJAKA)

Tabela 4

r/br	UZROK - NAČIN NASTANKA ŠTETE	STEPEN OŠTEĆENJA, BROJ OŠTEĆENIH OBJEKATA I IZNOSI ŠTETA							UKUPNO OŠTEĆENIH OBJEKATA I IZNOSI ŠTETA U DEM	
		1	2	3	4	5	6	7		
1.	Objekat granatiran	9	8	3	2	1	7	15	45	1,482,200
		48,200	69,500	42,500	65,000	50,000	367,000	840,000		
2.	Objekat granatiran, a zatim zapaljen	0	0	1	7	31	9	5	53	2,436,000
		0	0	14,000	249,000	1,395,000	568,000	210,000		
3.	Objekat zapaljen	3	2	7	15	10	2	14	53	2,195,900
		14,300	26,400	87,900	452,500	473,000	80,800	1,061,000		
4.	Na objekat dejstvovano sa pješadijskim naoružanjem	9	0	0	0	0	0	0	9	24,200
		24,200	0	0	0	0	0	0		
5.	Objekat miniran i porušen	0	0	0	0	0	0	8	8	495,000
		0	0	0	0	0	0	495,000		
6.	Defonacija uzrokovala oštećenja objekta	7	4	3	1	0	0	0	15	144,300
		41,300	43,500	39,500	20,000	0	0	0		
7.	Demontiran i odnošen materijal sa objekta	1	1	0	1	0	0	0	3	35,482
		10,000	20,482	0	5,000	0	0	0		
	UKUPNO	29	15	14	26	42	18	42	186	6,813,082
		138,000	159,882	183,900	791,500	1,918,000	1,015,800	2,606,000		

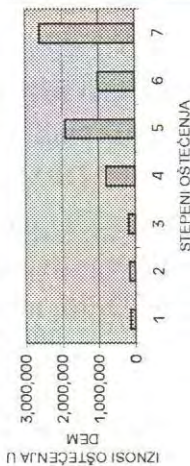
BROJ OŠTEĆENIH OBJEKATA PO STEPENU OŠTEĆENJA

LEGENDA : STEPEN OŠTEĆENJA

- 1 i 2 : mala oštećenja
- 3 i 4 : srednja oštećenja
- 5 i 6 : velika oštećenja
- 7 : totalna oštećenja

IZNOSI ŠTETA PO STEPENU OŠTEĆENJA

Zapaljena kuća u naselju Vrbanja, avgust 1993.

Zapaljena kuća u naselju Vrbanja, avgust 1993.

Naselje Vrbanja, zapaljena kuća, juli 1993.

Naselje Vrbanja, zapaljena kuća, juli 1993.

Naselje Vrbanja, zapaljena kuća, juli 1993.

Pogođena kuća Hadžibegovića tenkovskim projektilima iz s. Crniče (HVO) u julu 1993.

VI

ŽRTVE ZLOČINA

a) UBIJENI

Hamdija (Omera) ALIĆ

Rođen 15.03.1940. godine u selu Hapstići, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio 4 razreda osnovne škole. VK vozač. Ubijen 20.07.1993. godine u Donjoj Vrbanji. Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici otkrivenoj na livadi Fehke Velagić u selu Vrbanja. Na tijelu žrtve uočeni lomovi kostiju lubanje.

Hašim (Muharema) ALIĆ

Rođen 20.11.1960. godine u selu Alići, Bugojno. Bošnjak. Oženjen, otac četvoro maloljetne djece. Završio osnovnu školu. Radnik. Ubijen 20.07.1993. godine vatrenim oružjem, prilikom izvlačenja iz Vrbanje prema Duboviku.

Raif (Mustafe) CETIN

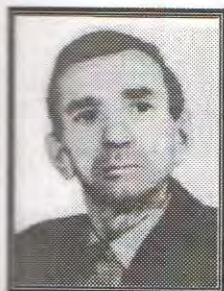
Rođen 16.03.1965. godine u Bugojnu. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu. Radnik. Ubijen 19.07.1993. godine vatrenim oružjem, prilikom izvlačenja iz Vrbanje prema Duboviku.

Ahmet (Avde) ČIZMO

Rođen 1914. godine u selu Vrbanja, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Službenik. Pripadnici Jedinice za posebne namjene su ga 18.07.1993. godine, ispred njegove kuće, uhapsili i jedno vrijeme držale u kafani "Ritmo" gdje su ga zlostavljali, a onda odveli u pravcu Bagarića gaja.

Naknadno je tijelo pronađeno pored rijeke Vrbas, na lokaciji Počešće.

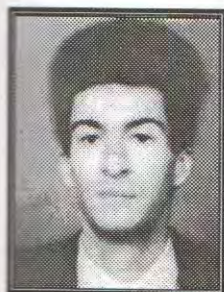

Zahid (Ise) ČIZMO

Rođen 08.03.1916. godine u selu Vrbanji, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio 4 razreda osnovne škole. Poljoprivrednik. Pripadnici Jedinice za posebne namjene su ga, 18.07.1993. godine, ispred njegove kuće, uhapsili. Jedno vrijeme su ga, sa ostalim zatočenicima, držali u objektu kafane "Ritmo", gdje je, sa ostalim zarobljenicima zlostavljan, a onda odveden u pravcu Bagarića gaja.

Tijelo žrtve je pronađeno pored rijeke Vrbas, na lokaciji Počešće.

Na lešu je utvrđena prostrijelna rana u predjelu srca.

Zenuh (Seada) ČIZMO

Rođen 08.04.1965. godine u selu Vrbanji, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio Fakultet političkih nauka. Novinar.

Ubijen 19.07.1993. godine vatrenim oružjem u blizini bazena.

Leš pronađen u zajedničkoj grobnici, na livadi Mustafe Čolića.

Bahrija (Naima) ČATIĆ

Rođen 03.10.1948. godine u Donjem Vakufu. Bošnjak. Oženjen. Otac jednog maloljetnog djeteta. Završio srednju školu. Radnik.

Ubijen 19.07.1993. godine u kući gdje se sklonio zajedno sa porodicom i grupom mještana, u naselju Donjići.

Ubistvo su izvršili pripadnici 1. bojne "Stjepan Radić".

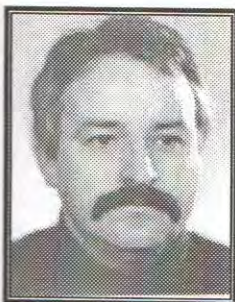

Fahrudin (Naima) ČATIĆ

Rođen 05.11.1958. godine u Donjem Vakufu. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Autoelektričar.

Ubijen je 19.07.1993. godine u kući gdje se sklonio sa porodicom i grupom mještana u naselju Donjići.

Ubistvo su izvršili pripadnici 1. bojne "Stjepan Radić".

Nusret (Muharema) ČATIĆ

Rođen 23.02.1951. godine u selu Ceribašići, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio srednju školu. Radnik. Uhapšen je 18.07.1993. godine na punktu HVO u selu Čaušlije. Zarobio ga je bojovnik Lozić, zvani "Dolin". Bio je zatočen u selu Vedro polje, gdje je zlostavljan.

Leš žrtve je pronađen, sav izmasakriran, u rijeci Vrbas, u blizini sela Vedro polje.

Sead (Muharema) ČATIĆ

Rođen 1947. godine u Bugojnu. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Radnik.

Uhapšen 18.07.1993. godine u selu Čaušlije. Hapšenje izvršio Lozić, zvani "Dolin".

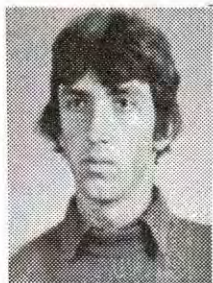
Jedno vrijeme zatočen u selu Vedro polje, gdje je, sa ostalim zatočenicima zlostavljan.

Tijelo žrtve, svo izmasakrirano, pronađeno pored rijeke Vrbas, u selu Vedro polje. Pored velikog broja znakova fizičkog zlostavljanja, na tijelu žrtve bila je slomljena nosna kost i lijeva ruka iznad nadlaktice.

Emina (Zahida) DELIĆ

Rođena 28.11.1952. godine u selu Vileši, Bugojno. Bošnjakinja. Udata. Majka jednog maloljetnog djeteta. Završila 4 razreda osnovne škole. Domaćica. Ubijena 20.07.1993. godine, kod Velagića kuća, Zeleni put, snajperom, iz pravca preduzeća "Mlinpek".

Hajrudin (Sulejmana) DELIĆ

Rođen 27.04.1964. godine u Bugojnu. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu. Radnik. Ubijen 19.07.1993. godine u Zelenom putu.

Tijelo pronađeno u zajedničkoj grobnici na livadi Fehke Velagića, sa tragovima klanja.

Sulejman (Juse) DELIĆ

Rođen 15.09.1936. godine u selu Vrbanji, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Radnik. Ubijen 19.07.1993. godine u Zelenom putu. Tijelo pronađeno u zajedničkoj grobnici na livadi Fehke Velagića. Žrtva je imala smrskanu lubanju.

Refik (Junuza) ELKAZ

Rođen 08.06.1953. godine u selu Prusac, Donji Vakuf. Bošnjak. Oženjen. Otac troje maloljetne djece. Završio osnovnu školu. Vozač. Uhapšen 18.07.1993. godine na punktu HVO u Gornjoj Vrbanji. Hapšenje su izvršili pripadnici Jedinice za posebne namjene HVO.

Jedno vrijeme je bio zatočen u objektu kafane "Ritmo", gdje je zlostavljan, a potom odveden u pravcu Bagarića gaja.

Tijelo žrtve je pronađeno u blizini rijeke Vrbas, na lokaciji Počešće, kod sela Vrbanja.

Žrtva je bila masakrirana, sa vidljivim tragovima teškog fizičkog mučenja.

Sulejman (Zahida) FUKA

Rođen 01.01.1938. godine u Bugojnu. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Radnik. Zarobljen 19.07.1993. godine. Hapšenje izvršili bojovnici 1. bojne "Stjepan Radić".

Tijelo žrtve pronađeno je u kući u naselju Donjići, gdje je bio zatočen. Na pronađenom tijelu bili su vidljivi tragovi teškog fizičkog mučenja.

Prema svjedočenjima preživjelih, najvjerovatnije je ovaj zločin počinio Jozo Križanac.

Džemal (Saliha) GRIŽIĆ

Rođen 19.01.1939. godine u selu Grižići, Gornji Vakuf. Bošnjak. Oženjen. Otac jednog maloljetnog djeteta. Završio osnovnu školu. Radnik.

Ubijen 20.07.1993. godine u naselju Zeleni put (Donja Vrbanja). Na žrtvu je pucano sa objekta "Mlinpek".

Rabija (Muje) GRIŽIĆ

Rođen 27.10.1947. godine u selu Bojska, Gornji Vakuf. Bošnjakinja. Udata. Majka jednog maloljetnog djeteta. Završila 4 razreda osnovne škole. Domaćica. Ubijena 20.07.1993. godine u naselju Zeleni put (Donja Vrbanja). Na žrtvu je pucano sa objekta "Mlinpek".

Vehab (Redže) HABIBOVIĆ

Rođen 14.03.1954. godine u selu Manjići, Novi Travnik. Bošnjak. Oženjen. Otac četvero maloljetne djece. Završio srednju školu. KV vozač. Ubijen vatrenim oružjem 20.07.1993. godine, u naselju Gornja Vrbanja, na lokaciji bazen. Leš žrtve pronađen u zajedničkoj grobnici, na livadi Mustafe Čolića.

Sulejman (Džafera) HADŽIBEGOVIĆ

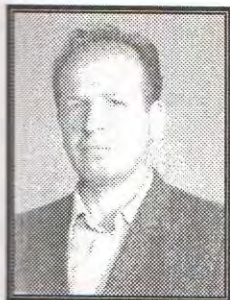
Rođen 27.08.1968. godine u Jajcu. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu. Metalostrugar. Ubijen 19.07.1993. godine vatrenim oružjem na lokalitetu Gornje Vrbanje, i to u toku zbijega stanovništva iz Donje Vrbanje.

Fahrija (Muje) HARAČIĆ

Rođen 15.01.1937. godine u selu Glavice, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Vozač.

Zarobili su ga 19.07.1993. godine bojovnici 1. bojne "Stjepan Radić". Ubijen je u kući u kojoj je i bio zatočenik. Prema svjedočenjima preživjelih najvjerojatnije ga je ubio Vlatko Kapetanović. Na pronađenom lešu žrtve bili su vidljivi tragovi teškog fizičkog mučenja.

Smail (Alije) HODŽIĆ

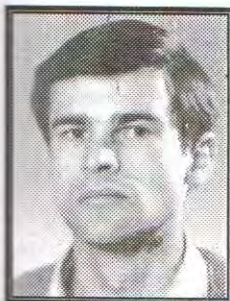
Rođen 02.08.1938. godine u selu Golo brdo, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Radnik.

Uhapsili su ga 18.07.1993. godine pripadnici Jedinice za posebne namjene u blizini vlastite kuće u Gornjoj Vrbanji i jedno vrijeme držali zatočenog u objektu kafane "Ritmo", gdje je mučen i zlostavljan.

Odveden je u pravcu Bagarića gaja.

Tijelo žrtve pronađeno je na lokaciji Radošev gaj, u blizini rijeke Vrbas.

Na čitavom tijelu žrtve bili su vidljivi znaci teškog fizičkog mučenja, a lubanja je smrskana.

Mujo (Hasana) HOZIĆ

Rođen 13.04.1963. godine u Bugojnu. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio srednju školu. Radnik.

Zarobljen 17.07.1993. godine, kao pripadnik mješovite patrole sastavljene od Službe javne bezbjednosti Bugojno i Ministarstva unutrašnjih poslova HZ HB. Zarobila ga je Jedinica za posebne namjene na punktu HVO u Gornjoj Vrbanji.

Tijelo žrtve, svo izmasakrirano, pronađeno u blizini rijeke Vrbas, u Gornjoj Vrbanji.

Huso (Rame) HUSIĆ

Rođen 22.08.1933. godine u selu Vesela, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Muški frizer.

Uhapšen 18.07.1993. godine u Čaušlijama. Hapšenje izvršio Lozić zvani "Dolin". Jedno vrijeme bio zatočen na lokalitetu Vedro polje, gdje je fizički mučen i zlostavljan.

Tijelo žrtve, svo izmasakrirano, pronađeno u rijeci Vrbas nedaleko od Vedrog polja.

Mirsad (Zahida) HUSKIĆ

Rođen 10.08.1967. godine u selu Vrbanja, Bugojno. Bošnjak. Neoženjen. Završio osnovnu školu. Ubijen 20.07.1993. godine, na lokaciji ispod bazena, u naselju Gornja Vrbanja.

Tijelo žrtve pronađeno na mjestu gdje je ubijen.

Hajrija (Zaima) KARAGIĆ

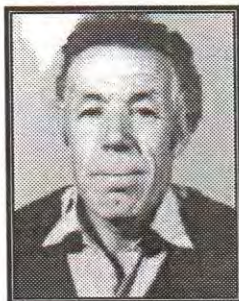
Rođena 10.04.1964. godine u Bugojnu. Bošnjakinja. Neudata. Završila srednju školu. Radnica.

Pripadnici HVO su je zapalili 23.07.1993. godine, u vlastitoj kući, u naselju Vrpeć.

Hatidža (Mehe) KARAGIĆ

Rođena 02.08.1932. godine u Bugojno. Bošnjakinja. Udata. Završila 4 razreda osnovne škole. Domaćica. Zapaljena 23/24.07.1993. godine u vlastitoj kući, u naselju Vrpeć, od strane pripadnika HVO.

Sadik (Hasana) KARAGIĆ

Rođen 29.08.1933. godine u selu Vrpeć, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio osnovnu školu. Radnik.

Ubijen 22.07.1993. godine u vlastitoj kući u selu Vrpeć.

Tijelo žrtve pronađeno gdje je ubijeno. Na tijelu žrtve, u predjelu stomaka, uočena duboka posjekotina.

Samir (Osmana) KARAGIĆ

Rođen 20.11.1970. godine u Jajcu. Bošnjak. Neoženjen. Završio osnovnu školu.

Ubijen 23.07.1993. godine gelerima granate u naselju Vrpeć.

Nazif (Džemala) KRKIĆ

Rođen 06.02.1958. godine u Skender Vakufu. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio šumarski fakultet. Službenik.

Uhapšen 09.07.1993. godine na punktu HVO u selu Bristovi.

Leš žrtve pronađen u masovnoj grobnici na lokaciji Bagarića gaja.

Na tijelu žrtve nedostajalo je pola desnog uha sa polomljenom desnom vilicom, primjećene su prostrijelne rane i rane načinjene nekim tupim predmetom.

Emin (Imšira) LEDENKO

Rođen 15.08.1906. godine u Glamoču. Bošnjak. Oženjen. Završio 4 razreda osnovne škole. Poljoprivrednik

Ubijen 20.07.1993. godine. Zapaljeno tijelo žrtve je pronađeno u vlastitoj kući u selu Vrbanja.

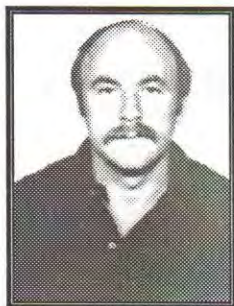

Sead (Tahira) MASTALIĆ

Rođen 25.05.1966. godine u Livnu. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu. VKV metaloglodač.

Ubijen 20.07.1993. godine, vatrenim oružjem u naselju Gornja Vrbanja.

Tijelo žrtve pronađeno pored bazena, u Gornjoj Vrbanji izgoreno.

Esad (Šabana) MUŠIĆ

Rođen 11.12.1956. godine u Visokom. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio srednju policijsku školu. Policajac.

Pripadnici Jedinice za posebne namjene su ga 17.07.1993. godine, na punktu HVO u Gornjoj Vrbanji, zarobili dok je bio u zajedničkoj patroli policije Službe javne bezbjednosti Bugojno i MUP-a HZ HB.

Tijelo žrtve pronađeno pored rijeke Vrbas u Gornjoj Vrbanji. Na lešu žrtve primjećene su rane od uboda nožem, a nosna kost smrskana.

Nermin (Đulage) NUHIĆ

Rođen 02.08.1970. godine u Bugojnu. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu. Metalobrusač.

Ubijen vatrenim oružjem 20.07.1993. godine, u naselju Gornja Vrbanja, iznad bazena.

Nejra (Asim) RAMIĆ

Rođena 1911. godine u Konjicu. Bošnjakinja. Udata. Završila osnovnu školu. Domaćica.

Ubijena 20.07.1993. godine, ispred svoje kuće u naselju Donjići.

Pogođena je snajperom nekog od bojovnika 1. bojne "Stjepan Radić".

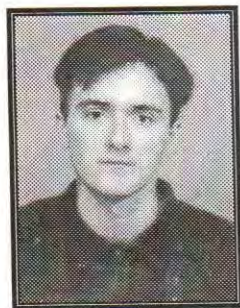

Nusret (Rašida) RAMIĆ

Rođen 1939. godine u selu Voljevac, Gornji Vakuf. Bošnjak. Oženjen. Otac jednog maloljetnog djeteta. Završio srednju školu.

Ubijen 20.07.1993. godine ispred vlastite kuće u naselju Donjići.

Pogođen je snajperom nekog od bojovnika 1. bojne "Stjepan Radić".

Almir (Idriza) ŠEHIĆ

Rođen 1971. godine u Bugojnu. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu.

Ubijen 20.07.1993. godine ispred svoje kuće u Donjoj Vrbanji.

Prema svjedočenjima preživjelih, na njega je pucao Perica Marić, pripadnik MUP HZHB.

Pucano je sa kuće Mate Šimunovića.

Selmir (Salima) ŠEHIĆ

Rođen 14.01.1969. godine u Bugojnu. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu.

Uhapšen 17.07.1993. godine na punktu na ulazu u naselje Vrbanja i odveden u objekat motela "Akvarijum".

U toku zatočeništva ga je bojovnik Slavko Šakić, sa grupom bojovnika teško mučio i zlostavljao, a potom je odveden iz logora.

Tijelo žrtve, potpuno izmasakrirano, pronađeno ispred Kandijskog mosta na rijeci Vrbas, u Gornjoj Vrbanji.

Na tijelu žrtve uočene su rane od uboda nožem u predjelu grudnog koša, smrskana lubanja i nekoliko prostrijelnih rana.

Elvedin (Muje) ŠEHO

Rođen 19.06.1974. godine u Starom selu, Donji Vakuf. Bošnjak. Neoženjen. Završio osnovnu školu.

Bojovnici Jedinice za posebne namjene zarobili su ga 17.07.1993. godine, na punktu HVO u Gornjoj Vrbanji. Zarobljavanje su izvršili dok je bio u mješovitoj patroli policajaca Službe javne bezbjednosti Bugojno i MUP-a HZ HB.

Tijelo žrtve potpuno je izmasakrirano, a pronađeno je ispred Kandijskog mosta, na rijeci Vrbas.

Na tijelu žrtve su uočeni otvori na lubanji nepravilnog oblika i pored uha rez u dužini 8 cm.

Amir (Hanefije) ŠOŠIĆ

Rođen 12.03.1965. godine u Jajcu. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Bravar. Ubijen 19.07.1993. godine u Zelenom putu, Donja Vrbanja, od granate ispaljene sa položaja HVO.

Muharem (Osmana) ŠUŠIĆ

Rođen 15.09.1958. godine u Skender Vakufu. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio srednju školu. Ekonomista.

Uhapšen 09.07.1993. godine na punktu HVO u selu Bristovi.

Tijelo žrtve, potpuno izmasakrirano, pronađeno u masovnoj grobnici na lokalitetu Bagarića gaj.

Na tijelu ubijene žrtve uočeno je odsječeno uho, lom lijeve nadlaktice i prostrijelne rane.

Ekrem (Hamdije) TALIĆ

Rođen 30.03.1970. godine u Bugojnu. Bošnjak. Neoženjen. Mehaničar.

Ubijen vatrenim oružjem 20.07.1993. godine, kod bazena u Gornjoj Vrbanji.

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Mustafe Čolića. Uočeno je da je oko 40 % tijela izgorjelo.

Mesud (Mustafe) TALIĆ

Rođen 14.11.1955. godine u selu Vrbanja, Bugojno. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu.

Ubijen vatrenim oružjem 20.07.1993. godine, kod bazena u Gornjoj Vrbanji.

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Mustafe Čolića.

Na tijelu su bili vidljivi tragovi paljenja sa opekotinama na grudima i po vratu.

Senad (Hamdije) TALIĆ

Rođen 24.12.1962. godine u selu Vrbanja, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio osnovnu školu. Vozač.

Ubijen vatrenim oružjem 20.07.1993. godine, kod bazena u Gornjoj Vrbanji.

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Mustafe Čolića.

Na tijelu žrtve uočene su rane od paljenja vatrom.

Senad (Esada) TESKEREDŽIĆ

Rođen 28.09.1965. godine u Bugojnu. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu.

Ubijen 20.07.1993. godine u Zelenom putu, Donja Vrbanja, granatom ispaljenom sa položaja HVO.

Sanija (Murata) UČANBARLIĆ

Rođena 08.07.1938. godine u selu Kotezi, Bugojno. Bošnjakinja. Udata. Završila osnovnu školu. Domaćica.

Ubijena 20.07.1993. godine u Zelenom putu, Donja Vrbanja, snajperskim hicem sa objekta preduzeća "Mlinpek".

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Fehke Velagića, gdje je žrtva i ubijena prilikom pokušaja bijega iz Vrbanje.

Đulsa (Hasana) UGARAK

Rođena 11.06.1911. godine u selu Kukavice, Kupres. Bošnjakinja. Udata. Domaćica.

Ubijena 19.07.1993. godine, u selu Vrbanja.

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Mustafe Čolića.

Na tijelu su uočene velike rane od opekotina vatrom.

Rabija (Osma) UGARAK

Rođena 15.03.1949. godine u selu Kute, Kupres. Bošnjakinja. Neudata. Završila osnovnu školu. Domaćica.

Ubijena 19.07.1993. godine u selu Vrbanja.

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Mustafe Čolića.

Uočeno je na lešu da su pojedini dijelovi tijela izgorjeli.

Juso (Adema) VELAGIĆ

Rođen 11.11.1924. godine u Livnu. Bošnjak. Oženjen. Poljoprivrednik.

Ubijen 19.07.1993. godine, u blizini svoje kuće u selu Vrbanja.

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Mustafe Čolića.

Na lešu primjećeni tragovi paljenja.

Muharem (Salke) VELAGIĆ

Rođen 07.08.1933. godine u Livnu. Bošnjak. Oženjen. Završio 4 razreda osnovne škole.

Ubijen 19.07.1993. godine nedaleko od svoje kuće na lokalitetu Zeleni put, Vrbanja.

Na žrtvu pucano snajperom sa objekta preduzeća "Mlinpek".

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Fehke Velagića.

Na masakriranom tijelu žrtve uočeni su tragovi klanja, odsječen polni organ i izvađeni zubi.

Nuhan (Juse) VELAGIĆ

Rođen 14.01.1961. godine u selu Golinjevo, Livno. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio srednju školu. Obučar.

Ubijen 20.07.1993. godine, u blizini bazena u Gornjoj Vrbanji.

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Mustafe Čolića.

Glava je nađena odvojena od trupa, a kosti lobanje potpuno smrskane.

Razija (Muharema) VELAGIĆ

Rođena 05.01.1964. godine u selu Golinjevo, Livno. Bošnjakinja. Neudata. Završila srednju školu. Službenica. Ubijena 20.07.1993. godine na lokalitetu Zeleni put.

Na žrtvu je pucano snajperom sa objekta preduzeća "Mlinpek".

Tijelo žrtve pronađeno na ulazu kuće Fehke Velagića.

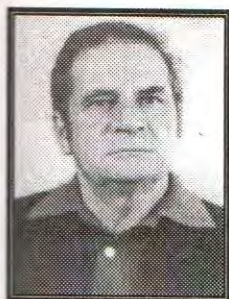

Sadik (Juse) VELAGIĆ

Rođen 13.03.1962. godine u selu Golinjevo, Livno. Bošnjak. Oženjen. Otac jednog maloljetnog djeteta. Završio osnovnu školu.

Ubijen 20.07.1993. na lokalitetu bazeni u Gornjoj Vrbanji.

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na livadi Mustafe Čolića.

Sulejman (Sulje) VELIĆ

Rođen 15.04.1925. godine u selu Crniče, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Poljoprivrednik.

Ubijen 20.07.1993. godine u blizini bazena u Gornjoj Vrbanji.

Tijelo žrtve pronađeno u blizini njegove štale, u Gornjoj Vrbanji.

Nedžad (Hazima) ZULIĆ

Rođen 12.05.1950. godine u Banja Luci. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio srednju školu. Građevinski tehničar. Uhapšen 09.07.1993. godine na punktu HVO u selu Bristovi.

Tijelo žrtve pronađeno u masovnoj grobnici na lokalitetu Bagarića gaj.

Na lešu su uočeni ubodi nožem u vrat, obje ruke lomljene, nos i brada smrskani. Po cijelom tijelu bili su uočljivi tragovi udaranja tupim predmetom.

**b) MUČENI I
ZLOSTAVLJANI**

Sulejman (Zaima) BASARA

Rođen 20.05.1939. godine u selu Zanesovići, Bugojno. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu. Trgovac.

Uhapšen 18.07.1993. godine na punktu HVO kod Okašnice.

Bio zatočenik logora u motelu "Akvarijum" sve do 28.07.1993. godine.

U logoru je zlostavljan i mučen.

Od posljedica mučenja i zlostavljanja umro u januaru 1994. godine.

Abdulah (Zahida) BEVRNJA

Rođen 03.03.1946. godine u Bugojnu. Bošnjak. Oženjen. Otac jednog maloljetnog djeteta. Završio srednju školu. Službenik.

Ispred svoje kuće uhapšen 18.07.1993. godine. U hapšenju žrtve učestvovali su bojovnici Ivica Vučak i Darko Govorušić sa još nekim bojovnicima HVO.

Bio je zatočenik do 28.07.1993. godine u logoru motela "Akvarijum".

U logoru je mučen, zlostavljan i vođen na prisilni rad.

Prema izjavama svjedoka u njegovom mučenju i zlostavljanju se naročito istakao bojovnik Slavko Šakić.

Abdulah (Hamida) ČEHAJA

Rođen 01.01.1978. godine u Bugojnu. Bošnjak. Neoženjen. Učenik. Uhapšen 19.07.1993. godine u rejonu Crkvine, iznad s. Kordići.

Bio zatočenik logora u motelu "Akvarijum" sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva mučen, zlostavljan i vođen na prisilni rad.

Muhamed (Ismeta) ČEHAJA

Rođen 21.11.1978. godine u Bugojnu. Bošnjak. Neoženjen. Učenik.

Uhapšen dana 19.07.1993. godine.

Bio zatočenik logora u motelu "Akvarijum" sve do 28.07.1993. godine. U toku zatočeništva mučen i zlostavljan. Vođen na prisilni rad.

Edhem (Hasana) ČEHAJA

Rođen 04.01.1977. godine u selu Kordići, Bugojno. Bošnjak. Neoženjen. Učenik.

Uhapšen 19.07.1993. godine u rejonu Crkvine iznad sela Kordići.

Bio zatočenik logora u motelu "Akvarijum" sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva mučen i zlostavljan. Vođen na prisilni rad.

Zlata (Hazima) ČEHAJA

Rođena 01.01.1957. godine u s. Kordići, Bugojno. Bošnjakinja. Neudata. Završila srednju školu. KV obućar.

Uhapšena 18.07.1993. godine na punktu HVO kod Okašnice.

Bila zatočenica logora u motelu "Akvarijum" sve do 28.07.1993. godine.

Azemina (Hadže) ČEMALOVIĆ

Rođena 25.06.1920. godine u selu D. Dolac, Gornji Vakuf. Bošnjakinja. Udata. Domaćica.

Uhapšena 21.07.1993. godine. Odvedena iz svoje kuće u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu bila sve do do 28.07. 1993. godine. Bojovnici su žrtvu i opljačkali.

Mehmed (Muhameda) ČEMALOVIĆ

Rođen 10.11.1921. godine u Mostaru. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Radnik. Uhapšen 21.07.1993. godine. Iz svoje kuće odveden u logor motela "Akvarijum" gdje je sve do 28.07.1993. godine ostao u zatočeništvu.

U toku zatočeništva mučen i zlostavljan.

Mustafa (Bećira) ČOLAK

Rođen 19.02.1954. godine u Donjem Vakufu. Bošnjak. Oženjen. Otac troje maloljetne djece. Završio osnovnu školu. Radnik.

Uhapšen 19.07.1993. godine na punktu HVO kod Okašnice.

Odveden u logor motela "Akvarijum" gdje je bio logoraš sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva je mučen i zlostavljan.

Ešref (Hasan) ČATIĆ

Rođen 16.11.1938. godine u Bugojnu. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Radnik. Uhapšen 20.07.1993. godine u svojoj kući, odakle je odveden u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu je bio sve do 28.07. 1993. godine.

U toku zatočeništva je mučen i zlostavljan.

U mučenju i zlostavljanju žrtve naročito su se isticali borbovnici Slavko Šakić i Zdenko Miličević.

Idriz (Redže) ČATIĆ

Rođen 25.07.1929. godine u selu Crniče, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio 4 razreda osnovne škole. Radnik.

Uhapšen u svojoj kući 20.07.1993. godine.

Odveden u logor motela "Akvarijum".

U logoru je proveo sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva u logoru je mučen, zlostavljan i vođen na prisilni rad.

Nusreta (Hase) ČATIĆ

Rođena 08.02.1928. godine u selu Gračanica, Bugojno. Bošnjakinja. Udata. Domaćica. Uhapšena u svojoj kući 20.07.1993. godine.

Odvedena u logor motela "Akvarijum", gdje je zadržana sve do 28.07. 1993. godine.

Prilikom hapšenja bojovnici su i opljačkali žrtvu.

Šaćira (Mehe) ČATIĆ

Rođena 12.08.1910. godine u selu Vesela, Bugojno. Bošnjakinja. Udata. Domaćica.

Uhapšena u svojoj kući 20.07.1993. godine.

Prilikom hapšenja mučena je, zlostavljana i opljačkana.

Odvedena je u logor motela "Akvarijum" u kojem je ostala u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

Žrtva je umrla 21.08.1999. godine.

Šerifa (Idriza) ČATIĆ

Rođena 16.03.1956. godine u selu Crniče, Bugojno. Bošnjakinja. Neudata. Završila 4 razreda osnovne škole. Radnica.

Uhapšena u svojoj kući 20.07.1993. godine.

Odvedena u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu je zadržana do 28.07.1993. godine.

Prilikom hapšenja žrtva je i opljačkana.

U logoru joj je priječeno ubistvom.

Vahida (Fehme) ČATIĆ

Rođena 25.05.1944. godine u selu Vesela, Bugojno. Bošnjakinja. Udata. Završila četiri razreda osnovne škole. Domaćica.

Uhapšena i opljačkana 20.07.1993. godine.

Iz svoje kuće prisilno odvedena u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu je držana sve do 28.07.1993. godine.

Adis (Nadžida) HAKANOVIĆ

Rođen 04.07.1973. godine u Travniku. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu. Nezaposlen.

Uhapšen 17.07.1993. godine u blizini motela "Akvarijum".

Bio zatočenik logora u motelu "Akvarijum" sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva je mučen, zlostavljan i vođen na prisilni rad.

U mučenju i zlostavljanju žrtve naročito se isticao bojovnik Slavko Šakić.

Ahmet (Šerifa) HUSKIĆ

Rođen 1929. godine u selu Crniče, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio 4 razreda osnovne škole. Radnik.

Uhapšen u svojoj kući 21.07.1993. godine.

Bio zatočenik logora u motelu "Akvarijum" sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva mučen i zlostavljan, u čemu se posebno isticao bojovnik Slavko Šakić.

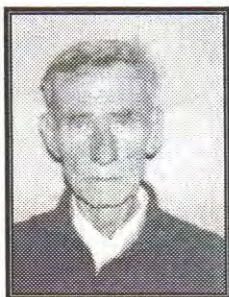
Hamida (Derve) HUSKIĆ

Rođena 02.03.1932. godine u selu Glavice, Bugojno. Bošnjakinja. Udata. Domaćica.

Uhapšena u svojoj kući 21.07.1993. godine.

Bila zatočenik logora u motelu "Akvarijum" do 28.07. 1993. godine.

U toku hapšenja bojovnici su žrtvu opljačkali.

Ismet (Šerifa) HUSKIĆ

Rođen 01.01.1936. godine u selu Crniče, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio četiri razreda osnovne škole. Radnik.

Uhapšen u svojoj kući 21.07.1993. godine.

Bio zatočenik logora u motelu "Akvarijum" sve do 28.07. 1993. godine.

U toku zatočeništva mučen, zlostavljan i odvođen na prisilni rad.

Mihra (Fehima) HUSKIĆ

Rođena 27.03.1938. godine u selu Vesela, Bugojno. Bošnjakinja. Udata. Domaćica.

Uhapšena u blizini svoje kuće 21.07.1993. godine.

Bila zatočenica logora u motelu "Akvarijum".
Žrtvu su bojovnici i opljačkali.

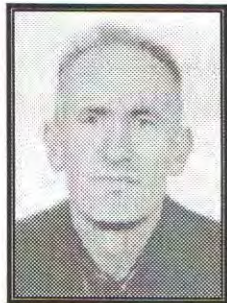
Mirsada (Ahmeta) HUSKIĆ

Rođena 20.06.1955. godine u selu Crniče, Bugojno. Bošnjakinja. Neudata. Završila četiri razreda osnovne škole. Radnica.

Uhapšena u svojoj kući 21.07.1993. godine.

Bila zatočenica u logoru motela "Akvarijum" sve do 28.07.1993. godine.

U toku hapšenja bojovnici su žrtvu i opljačkali.

Hidajet (Alije) IMŠIRPAŠIĆ

Rođen 01.02.1918. godine u selu Čehajići, Donji Vakuf. Bošnjak. Neoženjen. Završio osnovnu školu. Poljoprivrednik.

Uhapšen 19.07.1993. godine u svojoj kući, u selu Vrbanja odakle je odveden u logor motela "Akvarijum", gdje je bio sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva mučen je i zlostavljan.

Abdulah (Ale) KARABEG

Rođen 02.08.1933. godine u selu Vrbanja, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Otac jednog maloljetnog djeteta. Završio višu školu. Nastavnik.

Uhapšen 21.07.1993. godine, u svojoj kući, odakle je odveden u logor motela "Akvarijum", gdje je zadržan u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva mučen je i zlostavljan.

Amna (Abdulaha) KARABEG

Rođena 21.07.1968. godine u Bugojnu. Bošnjakinja. Neudata. Student.

Uhapšena 21.07.1993. godine u blizini porodične kuće u Vrbanji.

Odvedena u logor motela "Akvarijum" gdje je zadržana sve do 28.07.1993. godine.

Samija (Hakije) KARABEG

Rođena 08.05.1940. godine u Kupresu. Bošnjakinja. Udata. Završila srednju školu. Službenik.

Uhapšena 19.07. 1993. godine u svojoj kući, odakle je odvedena u logor motela "Akvarijum".

U toku hapšenja žrtva je i opljačkana.

U grupi bojovnika koji su izvršili hapšenje prepoznat je bojovnik Antun Lučić.

Žrtva je zadržana u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

Husejin (Ale) KARABEG

Rođen 08.10.1931. godine u selu Vrbanja, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Radnik.

Uhapšen 19.07.1993. godine u svojoj kući, odakle je odveden u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu ostaje sve do 28.07.1993. godine, gdje je mučen i zlostavljan.

U grupi bojovnika koja je izvršila zlostavljanje prepoznat je bojovnik Antun Lučić. U toku hapšenja bojovnici su žrtvu i opljačkali.

Soraja (Husejina) KARABEG

Rođena 27.10.1971. godine u Bugojnu. Bošnjakinja. Neudata. Završila srednju školu.

Uhapšena 19.07.1993. godine u blizini porodične kuće, odakle je odvedena u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu je zadržana sve do 28.07.1993. godine.

U grupi bojovnika koja je izvršila hapšenje prepoznat je Antun Lučić. Bojovnici su žrtvu i opljačkali.

Dino (Sihanuka) KARABEG

Rođen 07.01.1991. godine u Travniku.

Žrtva je dijete staro dvije i pol godine. Zatočenik je logora motela "Akvarijum", gdje je zadržan sve do 28.07.1993. godine.

Sutka (Sakiba) KARABEG

Rođena 25.04.1966. godine u Bugojnu. Bošnjakinja. Udata. Majka jednog maloljetnog djeteta. Završila srednju školu. Mašinski tehničar.

Uhapšena je u porodičnoj kući 19.07.1993. godine, odakle je, zajedno sa njenim dvoipogodišnjim djetetom, odvedena u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu su zadržani sve do 28.07.1993. godine.

Sihanuk (Husejina) KARABEG

Rođen 12.12.1959. godine u Bugojnu. Bošnjak. Oženjen. Otac jednom maloljetnog djeteta. Završio višu školu. Građevinski inženjer.

Uhapšen u porodičnoj kući 19.07.1993. godine, odakle je zajedno sa suprugom i dvoipogodišnjim djetetom odveden u logor motela "Akvarijum", gdje su zadržani u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva odvođen je na prisilni rad.

Mustafa (Muharema) KARAGIĆ

Rođen 15.11.1960. godine u Bugojnu. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio osnovnu školu. Radnik.

Uhapšen 18.07.1993. godine dok je bio na radnom mjestu stražara u preduzeću "Mlinpek".

Odveden je u logor motela "Akvarijum", gdje je zadržan u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva odvođen je na prisilni rad.

Vahid (Sadika) KARAGIĆ

Rođen 11.10.1959. godine u Bugojnu. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Radnik.

Uhapšen 18.07.1993. godine. Odveden u logor motela "Akvarijum", gdje je zadržan u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva je mučen i zlostavljan. U mučenju i zlostavljanu žrtve naročito se isticao borovnik Slavko Šakić.

Seid (Osmana) KARAGIĆ

Rođen 14.11.1954. godine u selu Vrpeć, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio srednju školu. Auto-mehaničar.

Uhapšen 18.07.1993. godine. Odveden u logor motela "Akvarijum" gdje je zadržan u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva odvođen na prisilni rad.

Suljo (Hasana) KARAGIĆ

Rođen 01.01.1921. godine u selu Vrpeć, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Penzioner.

Uhapšen 20.07.1993. godine u blizini porodične kuće, odakle je odveden u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu je zadržan sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva žrtva je zlostavljana, mučena i odvođen na prisilni rad.

Vasva (Nume) KARAGIĆ

Rođena 15.05.1921. godine u selu Glavice, Bugojno. Bošnjakinja. Udata. Domaćica.

Uhapšena 20.07.1993. godine u blizini porodične kuće, odakle je odvedena u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu je zadržana sve do 28.07.1993. godine.

Esad (Sulejmana) KARAMUSTAFIĆ

Rođen 17.04.1931. godine u Gornjem Vakufu. Bošnjak. Oženjen. Završio srednju školu. Keramičar.

Uhapšen 17.07.1993. godine, na punktu HVO kod Okašnice.

Odveden je u logor motela "Akvarijum", u kojem je zadržan sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva žrtva je zlostavljana i mučena.

Smail (Nume) LJUBUNČIĆ

Rođen 11.06.1940. godine u selu Voljice, Gornji Vakuf. Bošnjak. Oženjen. Otac jednog maloljetnog djeteta. Završio četiri razreda osnovne škole. Radnik.

Uhapšen 19.07.1993. godine na punktu HVO kod Okašnice, odakle je odveden u logor motela "Akvarijum", gdje je zadržan u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva žrtvu su mučili, zlostavljali i odvodili na prisilni rad.

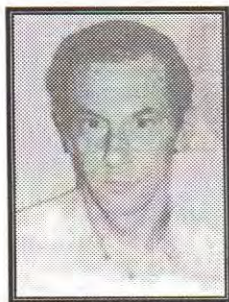

Husein (Omer) MLAČO

Rođen 26.11.1942. godine u Bugojnu. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio višu školu. Socijalni radnik. Uhapšen 17.07.1993. godine na punktu HVO kod Okašnice, odakle je odveden u logor motela "Akvarijum", gdje je zadržan u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva žrtvu su mučili, zlostavljali i odvodili na prisilni rad.

U zlostavljanju žrtve posebno se isticao bojovnik Slavko Šakić.

Kemal (Muharema) MORIĆ

Rođen 12.12.1961. godine u Donjem Vakufu. Bošnjak. Neoženjen. Završio osnovnu školu. Penzioner.

Uhapšen dana 18.07.1993. godine na punktu HVO kod Okašnice, odakle je odveden u logor motela "Akvarijum", gdje je u zatočeništvu zadržan sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva mučen i zlostavljan.

Mustafa (Muharema) MORIĆ

Rođen 03.06.1946. godine u Donjem Vakufu. Bošnjak. Neoženjen. Završio srednju školu. Službenik.

Uhapšen 18.07.1993. godine na punktu HVO kod Okašnice, odakle je odveden u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu je zadržan sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva je mučen i zlostavljan.

Žrtva je umrla 25.09.1999. godine.

Muhamed (Ismeta) SMAJIĆ

Rođen 03.10.1980. godine u Bugojnu. Bošnjak. Učenik osnovne škole.

Kao trinaestogodišnjak uhapšen u porodičnoj kući 17.07.1993. godine.

Uhapsili su ga bojovnici Jedinice za posebne namjene. Dva dana su ga držali u zatočeništvu u objektu kafane "Ritmo" i kući Kate Harambašić, odakle ga 19.07.1993. godine odvede u logor motela "Akvarijum", gdje ga drže sve do 28.07.1993. godine.

Dok je bio zatočenik u objektu kafane "Ritmo" fizički su ga mučili i zlostavljali.

Ševala (Ramiz) SMAJIĆ

Rođena 08.03.1954. godine u selu Oborci, Donji Vakuf. Bošnjakinja. Udata. Majka jednog maloljetnog djeteta. Završila četiri razreda osnovne škole. Radnica.

Uhapšena 17.07.1993. godine u porodičnoj kući. Hapšenje su izvršili bojovnici Jedinica za posebne namjene.

Prvo je drže u zatočeništvu u objektu kafane "Ritmo" i u kući Kate Harambašić, a potom je, 19.07.1993. godine, odvedena u logor motela "Akvarijum", gdje je drže u zatočeništvu do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva više puta je zlostavljana.

Hamša (Salke) ŠEČIĆ

Rođena 06.05.1946. godine u selu Karaula, Travnik. Bošnjakinja. Udata. Domaćica.

Uhapšena 20.07.1993. godine u porodičnoj kući u selu Vrpeć.

Odvedena je u logor motela "Akvarijum", gdje je zadržana u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

Bahrudin (Muhameda) ŠEREMET

Rođen 13.06.1953. godine u Livnu. Bošnjak. Oženjen. Otac dvoje maloljetne djece. Završio srednju školu. Mašinbravar.

Uhapšen 17.07.1993. godine na punktu HVO kod Okašnice. Odveden u logor motela "Akvarijum".

U zatočeništvu je bio sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva žrtva je mučena, zlostavljana i odvođene na prisilni rad.

Mehmed (Mehe) TANKOVIĆ

Rođen 06.05.1929. godine u selu Vrbanja, Bugojno. Bošnjak. Oženjen. Završio osnovnu školu. KV baštovan.

Uhapšen 18.07.1993. godine na punktu HVO kod Okašnice.

Odveden u logor motela "Akvarijum", gdje je zadržan u zatočeništvu sve do 28.07.1993. godine.

U toku zatočeništva žrtva je mučena i zlostavljana, u čemu se posebno isticao borovnik Slavko Šakić i sin Drage Renjića.

VII

**ODGOVORNOST
ZA ZLOČINE**

Odgovornost za zločine u Vrbanji

Analiza odgovornosti za počinjene zločine je težak i odgovoran istraživački rad. U ovom slučaju teški zločini su počinjeni na malom prostoru u kratkom vremenskom periodu - **Vrbanja, 17. - 28. juli 1993.** Počinjeni su u okviru realizacije velikodržavne politike, koju je inaugurisao i bio njen nosilac Franjo Tuđman. Suština te politike bilo je uništenje Bosne i Hercegovine, i njena podjela, dogovorena sa osnovnim podstrekačem agresije na međunarodno priznatu članicu Ujedinjenih nacija, Republiku Bosnu i Hercegovinu, Slobodanom Miloševićem. Zločini su, dakle, počinjeni u okviru međunarodnog sukoba, kakvim ga je okarakterisao i Međunarodni krivični tribunal u Hagu (Haag).¹ Ubijena su 54 Bošnjaka, a 45 je teško mučeno i zlostavljano. Žrtve su, uglavnom, civili, među kojima su starije osobe, žene, pa i djeca. Ubijeni su ili mučeni prvenstveno zbog njihove etničke i vjerske pripadnosti - Bošnjaci, muslimani, koji su se, u određenom vremenu i na određenom mjestu, našli na putu realizacije zločinačke politike etnički čistih prostora.

¹ United Nations, International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of Former Yugoslavia since 1991, Case No. IT-95-14-T, 3 March 2000, Prosecutor v. Tihofil Blaškić, *JUDGEMENT*; Isto, 26. February 2001, Prosecutor v. Dario Kordić und Mario Čerkez, *JUDGEMENT*.

Rukovodstvo HVO Bugojno. Stoje, sa fašističkim pozdravom: Dr. Anto Bagarić, Vladimir Šoljić i Zdravko Babić (s lijeva u desno). Sjede: Zdravko Mihaljević, Frano Antunović i Zoran Galić (s lijeva u desno).

Zločini su vršeni sa fašističkim pozdravom i pod crnom zastavom sa znakom slova "U" i kukastog krsta, što simbolizira kontinuitet takve politike iz vremena Hitlerovog nacizma i njegovih saradnika u Drugom svjetskom ratu. Ti znakovi su i poruka da se zločini mogu ponoviti. Kontinuitet znači da u činjenju zločina ima sistema, a u sistemu je prepoznatljiva namjera. Za ove zločine, i nakon osam godina od vremena njihovog izvršenja, niko nije pozvan na odgovornost. Ova studija treba da pokrene pravnu, ali i da pobudi moralnu odgovornost.

Analiza odgovornosti data je u obliku lijevka, što znači da počinje od opće i svodi se na pojedinačnu. Opća je izvedena iz raspoložive dokumentacije, a na pojedinačnu ukazuje niz svjedočenja jednog broja preživjelih žrtava zločina. Svjesni smo da je analiza odgovornosti nepotpuna. Istraživačima još nisu dostupni svi relevantni dokumenti. Nedostajala je i saradnja na ovoj studiji od strane koja je, barem moralno, odgovorna za zločine.

Žrtve zločina su prepoznale i navele manji broj onih koji su bili na mjestu i u vrijeme kada su i gdje zločini izvršeni. Veći je broj onih koji su u zločinu sudjelovali maskirani. Neki opet su bili stranci ili žrtvama nisu bili poznati, pa ih nisu mogli identifikovati. Pored opšte poznate činjenice da usta mrtvih žrtava ne govore, žrtva koja se nađe pred smrtnom opasnošću više je usredsređena na sebe nego na druge. I zbog te psihološke zakonitosti jedan broj učesnika u zločinu nije identifikovan. Zato ova studija nije dovršena. Bit će dopunjena onda kada lica odgovorna za zločine, spomenuta u ovoj studiji, progovore o počinjenim zločinima, a posebno kad svoje zadatke obave nadležni za gonjenje i procesuiranje zločina, te kad rezultati suđenja u Hagu budu objavljena ili bar dostupni.

Govoriti o odgovornosti za počinjene zločine, a prethodno u najkraćim crtama ne definirati sam pojam zločina i odgovornost koju nosi, je vrlo teško. **Statut² Međunarodnog suda za sudsko gonjenje**

² S. Čekić, **HAŠKI TRIBUNAL**, Vijeće Kongresa bošnjačkih intelektualaca, Sarajevo 1996, str. 21-34.

osoba odgovornih za ozbiljne povrede međunarodnog humanitarnog prava počinjene na prostoru bivše Jugoslavije od 1991. čije je sjedište u Hagu, predviđa odgovornost za osobe koje su počinile ili naredile da se počine:

1. **Teška kršenja Ženevskih konvencija iz 1949. godine**, pod čim se podrazumijevaju slijedeća djela: namjerna ubistva, mučenja ili nečovječna postupanja, uključujući i biološke eksperimente, namjerno prouzrokovanje velikih patnji i ozbiljnih tjelesnih zdravstvenih povreda, obimno uništavanje i prisvajanje imovine, koje nije opravdano vojnim potrebama i koje je provedeno nezakonito i bezobzirno, prisiljavanje ratnog zarobljenika ili civila da služi u oružanim formacijama neprijateljske sile, namjerno lišavanje ratnog zarobljenika ili civila prava na fer i regularno suđenje, nezakonita deportacija ili premještanje ili nezakonito ograničavanje slobode kretanja civila, uzimanje civila za taoce.
2. **Povrede zakona ili običaja rata** obuhvataju naročito slijedeća djela : upotreba bojnih otrova ili drugih ubojnih sredstava sa ciljem izazivanja nepotrebnih patnji, bezobzirno razaranje gradova, naselja ili sela ili pustošenja koja nisu opravdana vojnim potrebama, napad ili bombardiranje bilo kojim sredstvima nebranjenih gradova, sela, nastambi ili zgrada, pljenidba, uništavanje ili namjerno oštećivanje ustanova namijenjenih vjerskim, dobrotvornim ili obrazovnim potrebama, nauci i umjetnosti, historijskih spomenika i naučnih i umjetničkih djela, pljačka javne ili privatne imovine.
3. **Zločin genocida** znači djelo koje je počinjeno sa namjerom da se uništi, potpuno ili djelomično, nacionalna, etnička, vjerska ili rasna grupa kao takva. Genocid obuhvata : ubistvo članova grupe, nanošenje teške tjelesne ili duševne povrede pripadnicima grupe, namjerno podvrgavanje grupe takvim uvjetima života koji bi trebali dovesti do njenog potpunog ili

djelomičnog uništenja, nametanje takvih mjera kojima se želi spriječiti rađanje u okviru grupe, nasilno premještanje djece iz jedne grupe u drugu.

4. **Zločini protiv čovječnosti** mogu biti počinjeni u oružanom sukobu međunarodnog ili unutrašnjeg karaktera, a sastoje se u: ubistvima, istrebljenjima, porobljavanjima, izgonu, zatočenju, mučenju, silovanju, progonjenju na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi, ostalim nehumanim djelima.

Kada govorimo o odgovornosti za zločine, prvenstveno one za čije je procesuiranje nadležan Međunarodni sud za sudsko gonjenje osoba odgovornih za ozbiljne povrede međunarodnog humanitarnog prava počinjene na prostoru bivše Jugoslavije od 1991, neophodno je spomenuti i izvjesna načela koja sadrže Statut i Presuda Međunarodnog vojnog suda iz Nirnberga (Nürnberg). Ta načela je prihvatila Komisija za međunarodno pravo Ujedinjenih nacija, čime su postali načelima međunarodnog krivičnog prava³. Sastoje se u sljedećem:

a) Vođe, organizatori, podstrekači ili saučesnici koji su učestvovali u sastavljanju ili izvršenju nekog zajedničkog plana ili zavjere radi izvršenja krivičnog djela, odgovorni su za sva djela izvršena u izvođenju tog plana ili zavjere ma od kog lica;

b) Službeni položaj izvršioca krivičnog djela, bilo kao šefa države ili odgovornog organa u državnoj administraciji, neće se smatrati kao razlog za oslobađanje odgovornosti ili ublažavanje kazne;

c) Činjenica da je izvršilac djela radio po naređenju svoje vlade ili pretpostavljenog, nije osnov za oslobađanje od odgovornosti, ali se može smatrati kao razlog za ublažavanje kazne, ako sud nađe da to zahtijeva pravičnost⁴.

³ .: **ZBORNİK ODABRANIH MATERIJALA I TEKSTOVA**, II, Komisija za kodifikaciju Međunarodnog ratnog prava, DSNO i DSIP, Beograd 1960, str. 228-229.

⁴ S. Softić, **PRAVNA PRIRODA RATA U BOSNI I HERCEGOVINI**, Vijeće kongresa bošnjačkih intelektualaca, Sarajevo 2000, str. 115.

Lica koja izvrše neke oblike zločina individualno su odgovorna, bez obzira na položaje ili status u vladi. Stoga je, u cilju približavanja termina odgovornosti potrebno spomenuti i slijedeće:

- "Svaki pojedinac, bez obzira na rang i položaj u vladi, lično je odgovoran za bilo koji zločin ili teško kršenje koje bi mogao počinuti. Komandant, tj bilo ko u poziciji komandanta, bilo kojeg ranga, uključujući šefa države ili najnižeg neovlašćenog službenika, koji naredi da se počinu ratni zločin ili teško kršenje, jednako je kriv za povrede, zajedno sa podređenim koji su ih izravno izvršili".

- "On je, takođe, odgovoran ako, znajući ili imajući informacije iz kojih je trebao zaključiti da potčinjeni namjerava da počinu takve zločine, propusti da to spriječi".

- "Svaki zapovjednik, koji propusti da izvrši propisnu kontrolu nad njegovim snagama što uzrokuje da oni počine ratni zločin, čak ako ostane nesvjestan toga kad je trebao znati, je takođe odgovoran za ratni zločin. ... To je zbog toga što je zapovjednik odgovoran za ponašanje njegovih trupa i osiguranje da se one ponašaju u saglasnosti sa pravom o oružanim sukobima".⁵

Očigledno da se ovaj aspekt može posmatrati kroz dva nivoa odgovornosti: **neposrednu odgovornost** (odgovornost neposrednih izvršilaca zločina) i **komandnu odgovornost** (odgovornost naredbodavaca, vođa, planera, organizatora, podstrekača, za izvršenje zločina, odnosno za ne preduzimanje adekvatnih mjera za njegovo sprječavanje).

U analizi ovdje opisanih odgovornosti za počinjene zločine neophodno je pomenuti razgovore između Franje Tuđmana, predsjednika Republike Hrvatske, i Slobodana Miloševića,

⁵ Isto.

predsjednika Republike Srbije, vođene u martu, aprilu i junu 1991. u Karađorđevu, Tikvešu, Splitu i Beogradu, na kojima se razgovaralo o podjeli Republike Bosne i Hercegovine. Svakako da su ti razgovori ostvarili presudan uticaj na dalja dešavanja i realizaciju agresije na RBiH, u toku koje su počinjeni masovni zločini nad Bošnjacima, uključujući i genocid.

Dogovori predstavnika rukovodstva Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine s predsjednikom Republike Hrvatske, Franjom Tuđmanom, održani 13. i 20. juna 1991. u Zagrebu,⁶ očigledno su predstavljali, konkretizaciju dogovorenog na susretima Tuđman - Milošević.

Hrvatska "Hercegovačka regionalna zajednica" i hrvatska "Travnička regionalna zajednica" održale su sastanke, 15. oktobra 1991. u Grudama i 22. oktobra 1991. u Busovači, na kojima su potvrdile svoja opredjeljenja u realizaciji zaključaka, sugeriranih od strane šefa susjedne države.⁷

Nastavak tih kontinuiranih aktivnosti predstavlja sastanak predstavnika kriznih štabova tzv. hrvatske "HERCEGOVAČKE REGIONALNE ZAJEDNICE" i "TRAVNIČKE REGIONALNE ZAJEDNICE", održan 12. novembra 1991. u Grudama, kada su i usvojeni Zaključci o protivustavnom formiranju "**zajedničke hrvatske države**", shodno ranijem dogovoru sa predsjednikom Republike Hrvatske, dr. Franjom Tuđmanom (potpisnici zaključaka zajedničkog sastanka su : Mate Boban, dopredsjednik HDZ BiH, Jozo Marić, predsjednik SO Grude, **Vladimir Šoljić, predsjednik SO Bugojno**, Božo Raić, predsjednik HDZ Kupres, Mijo Tokić, predsjednik SO T. Grad, Ivan Šakić, predsjednik HDZ G. Vakuf, Milan Lovrić, predsjednik SO Čitluk, Zdravko Šagolj, krizni štab HDZ Konjic, Milan Šimić, predsjednik SO Ljubuški, Anto Bilić,

⁶ S. Čekić, **AGRESIJA NA BOSNU I GENOCID NAD BOŠNJACIMA 1991. - 1993.**, Sarajevo 1994, str. 34. i 306-309.

⁷ Isto.

dopredsjednik HDZ Busovača, Anto Stipac, dopredsjednik HDZ i član komisije za regiju Busovača, Stjepan Tuka, član općinskog odbora HDZ Fojnica, Bruno Šušnja, predsjednik općine Busovača, Dario Kordić, predsjednik Hrvatske travničke regionalne zajednice, Mirko Baković, predsjednik SO Livno, Željko Raguž, predsjednik općine Stolac, Ivan Bender, predsjednik SO Neum, Jadranko Topić, dopredsjednik OO HDZ BiH Mostar, Anđelko Mikulić, predsjednik SO Široki Brijeg, Pero Marković, predsjednik SO Čapljina, Mate Bokan, Milivoj Gargo, predsjednik SO Mostar).⁸

U cilju proglašenja hrvatske države u Bosni i Hercegovini i njenog priključenja Republici Hrvatskoj uspostavljena je kolaboracionistička tvorevina Republike Hrvatske - **“Hrvatska zajednica Herceg-Bosna”** (18. novembra 1991.), odnosno **“Hrvatska Republika Herceg-Bosna”** (24. avgusta 1993.), formirano Hrvatsko vijeće obrane (8. aprila 1992.), donesena Odluka o privremenom ustrojstvu izvršne vlasti i uprave i dr.

Uspostavljanjem **“Hrvatske zajednice Herceg-Bosna”** određen je kompaktan teritorij te kolaboracionističke tvorevine, koju čini 30 općina Bosne i Hercegovine, među kojima i teritorija općine Bugojno.⁹ **“Uključivanje općina u kojima Hrvati nisu imali ni relevantnu većinu moralo je voditi do negativnih posljedica. S jedne strane to je bilo neprihvatljivo rješenje za druge narode, prije svega Muslimane, a s druge strane osnova za pokušaj nasilnog mijenjanja etničke strukture tih općina (etničko čišćenje, preseljavanje stanovništva, doseljavanje Hrvata)...”**¹⁰

Teritorija te paradržave je potpuno pravno uređena, tako da funkcioniše kao državna zajednica već od 08. aprila 1992, kada je donesena Odluka o formiranju Hrvatskog vijeća obrane. Ovo je važno

⁸ Isto. Tada je i donesen zaključak: **“... da hrvatski narod u Bosni i Hercegovini mora povesti odlučnu, aktivnu politiku koja treba dovesti do realizacije našeg vjekovnog sna - zajedničke hrvatske države... u njenim etničkim i povijesnim granicama”**.

⁹ S. Čekić, **AGRESIJA NA BOSNU I GENOCID NAD BOŠNJACIMA 1991.-1993**, Sarajevo 1994, str. 34-35 i 310-311; C. Ribičić, **GENEZA JEDNE ZABLUDE**, Zagreb-Sarajevo-Idrija 2000, str. 36-73 i dr.

¹⁰ C. Ribičić, nav. dj., str. 39.

istaći, jer da je navedena teritorijalna cjelina funkcionirala kao haotična zajednica, sa neuređenim pravnim sistemom, onda bi se i počinjeni zločini na tom prostoru mogli tretirati kao niz međusobno nepovezanih slučajeva. Međutim, s obzirom na to da je ona funkcionirala kao pravno uređena državna zajednica, to znači da je i u činjenju zločina bilo sistema. Predsjedništvo “Hrvatske zajednice Herceg-Bosna” **“stvorilo je pravnu osnovu za formiranje logora za vojne zarobljenike, u kojima su kasnije bili smješteni i Bošnjaci i u kojima se Ženevska konvencija prema mnogim svjedočenjima nije poštivala”**.¹¹

Postoje, dakle, pravne kvalifikacije počinjenih zločina na cijelom prostoru “Hrvatske zajednice Herceg-Bosna”, uključujući i za zločine u Bugojnu, a samim time u Vrbanji, koje je trebalo biti dio te teritorijane cjeline.

Hrvatsko vijeće obrane kao vojno-politička struktura u Bugojnu djeluje od 14. maja 1992, kada su predstavnici HDZ-a zamrznuli svoj rad u općinskom vijeću i najavili nastavak ostvarivanja svojih interesa isključivo kroz instituciju Hrvatskog vijeća obrane. Ono je zvanično imenovano kao općinski HVO Bugojno, od strane Predsjednika “Hrvatske zajednice Herceg-Bosna”, Mate Bobana 07. juna 1992.

Predsjedništvo Općinskog HVO-a Bugojno¹² predstavlja najodgovorniju vojno-političku strukturu na području općine Bugojno, koja djeluje u ime kolaboracionističke tvorevine “Hrvatske zajednice Herceg-Bosna”. Ono je potčinjeno Predsjedništvu HVO “Hrvatske zajednice Herceg-Bosna”, odnosno Predsjedništvu “Hrvatske zajednice Herceg-Bosna”, a komande i jedinice HVO Bugojno Operativnoj zoni Sjeverozapadna Hercegovina, odnosno Glavnom stožeru HVO, sa sjedištem u Grudama, koji su provodili već ranije

¹¹ Isto, str. 54-55, 73 i dr.

¹² Predsjedništvo Općinskog HVO Bugojno činili su: Vladimir Šoljić - predsjednik, Ante Bagarić - dopredsjednik i članovi predsjedništva: Pavo Pavlović, Leon Čosić, Branko Šarić, Mihovil Strujić, Željko Zelić, Zvonko Brajković, Nedim Ajanović, Ivica Bodrušić, Ivica Dumančić, Ante Krajinović, Mladen Pavlović, Branka Raguz i Pavo Dragun (Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Sarajevu, inv. br. 6-112).

usvojenu politiku o formiranju “**Hrvatske banovine u BiH**” i **priključenju Republici Hrvatskoj**, premda ta činjenica ne oslobađa odgovornosti lokalne političke i vojne vođe za počinjene zločine.

Predsjedništvo Općinskog HVO-a Bugojno snosi punu političku odgovornost za počinjene zločine na teritoriji općine Bugojno, pa time i u naselju Vrbanja od strane pripadnika 104. HVO brigade “*Eugen Kvaternik*” i Domobranske bojne općine Bugojno. Pored političke odgovornosti, Predsjedništvo Općinskog HVO Bugojno, snosi i dio odgovornosti za postupke vojnih i policijskih formacija HVO-a na području općine Bugojno, jer su zapovjednici istih, istovremeno bili i članovi Predsjedništva Općinskog HVO-a. Pored toga, nezaobilazno je pomenuti i odgovornost Predsjedništva Općinskog HVO-a Bugojno u smislu donošenja odluka o zabrani izdavanja odobrenja za putovanje prema Republici Hrvatskoj građanima bošnjačke nacionalnosti, zabrani trgovine sa Bošnjacima, te o ograničavanju dopremanja i distribucije humanitarne pomoći za Bošnjake Bugojna.

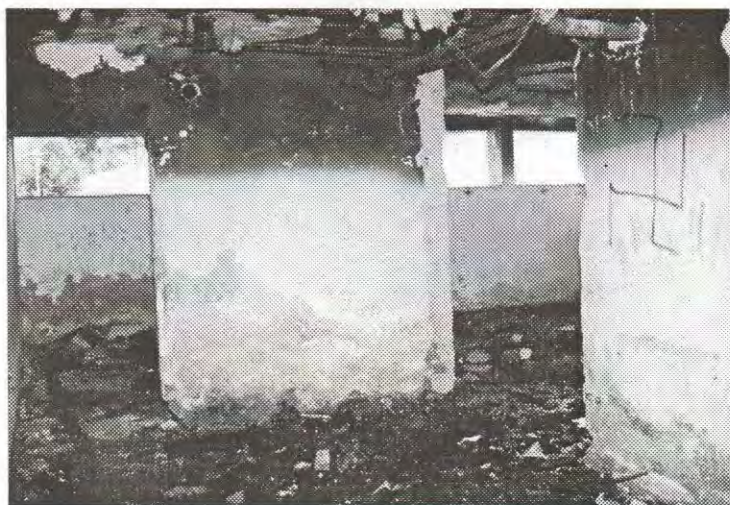

Pripadnici HVO Bugojno, uglavnom, iz naselja Bristovi i Kula

odgovornost za pljačkanje i uništavanje bošnjačke imovine u naselju Vrbanja, ali i uništavanje motela "Akvarijum" i vile "Gorica", neposredno pred povlačenje sa prostora općine Bugojno.

Pored političkog i vojnog vrha, neophodno je izdvojiti i niže vojne strukture koje su se posebno isticale u činjenju zločina u naselju Vrbanja. To su prije svih **Jedinica za posebne namjene** pri stožeru Domobranske bojne, razmještena u kompleksu vikendica, na lokalitetu Bagarića gaja - gornja Vrbanja. Na području na kojem je djelovala ova jedinica počinjeni su masovni zločini, hapšenje i zlostavljanje pripadnika MUP-a RBiH (Stanica javne bezbjednosti Bugojno) i civila iz gornje Vrbanje, te njihovo svirepo ubijanje, kao i višestruko silovanje jedne uhapšene Bošnjakinje.

Pripadnici jedinice vojne policije - **Vod vojne policije** iz sastava 104. HVO brigade "Eugen Kvaternik", razmještena u motelu "Akvarijum", su hapsili i odvodili civile na prisilni rad, nanosili im teške tjelesne i duševne povrede, pljačkali i uništavali njihovu imovinu, vršili smrtno egzekucije, te učestvovali u napadima na civilno stanovništvo naselja Vrbanja. Ova jedinica je bila odgovorna i za koncentracioni logor u motelu "Akvarijum", formiran za zatočene Bošnjake.

Motel "Akvarijum" - prostorije koncentracionog logora, Bugojno, juli 1993.

Protivoklopni vod iz sastava 104. HVO brigade “*Eugen Kvaternik*” je, takođe, učestvovao u počinjenim zločinima, posebno u napadu na dio naselja Vrbanja - Zeleni put, kada je ubijen veći broj civila.

Domobranska jedinica namijenjena za obezbjeđenje preduzeća “*Mlinpek*”, iz sastava Domobranske bojne Bugojno, koja je bila razmještena u krugu spomenutog preduzeća, počinila je, takođe, zločine ubijanja civilnog stanovništva u naselju Vrbanja, naročito u donjoj Vrbanji, prvenstveno otvaranjem snajperske i druge vatre sa objekata iz kruga preduzeća.

Topničko-raketni divizion iz sastava 104. HVO brigade “*Eugen Kvaternik*” snosi odgovornost za masovno artiljerijsko i tenkovsko djelovanje, po civilima i civilnim objektima u naselju Vrbanja. Posebnu odgovornost snosi za neposredno djelovanje po kući Fehke Velagića, u koju se sklonilo oko 150 Bošnjaka, uglavnom civila, starijih godišta, žena i djece.

Pojedinačna odgovornost, odgovornost za neposredno izvršenje zločina, nije posebno obrađena u ovom dijelu studije. Izvršioци zločina identifikovani od strane preživjelih žrtava spomenuti su u prethodnim poglavljima studije, uglavnom u okviru rekonstrukcije događaja, a konačno utvrđivanje odgovornosti, i pojedinačne i komandne, prepuštamo nadležnim pravosudnim institucijama, kako u Bosni i Hercegovini, tako i van nje, a prvenstveno Međunarodnom sudu u Hagu.

P R I L O Z I

A. DOKUMENTI

Br. 1.
**ODLUKA "HERCEGOVAČKE REGIONALNE
ZAJEDNICE" I "TRAVNIČKE REGIONALNE
ZAJEDNICE" O FORMIRANJU
"ZAJEDNIČKE HRVATSKE DRŽAVE"**
(12. NOVEMBAR 1991.)

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA

HERCEGOVAČKA REGIONALNA ZAJEDNICA
TRAVNIČKA REGIONALNA ZAJEDNICA

**ZAKLJUČCI ZAJEDNIČKOG SASTANKA
HERCEGOVAČKE REGIONALNE ZAJEDNICE I
TRAVNIČKE REGIONALNE ZAJEDNICE**

Dana, 12. studenog 1991. godine održan je radni sastanak predsjednika kriznih štabova Hercegovačke regionalne zajednice i predsjednika i predstavnika kriznih štabova Travničke regionalne zajednice u Grudama. Sastanak je vodio gospodin Mate Boban, dopredsjednik HDZ za BiH i dopredsjednik kriznog štaba HDZ za BiH. Suvoditelj je bio gospodin Dario Kordić, koordinator Travničke regionalne zajednice. Nakon višesatne diskusije i analize političkog i sigurnosnog stanja u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji doneseni su sljedeći

ZAKLJUČCI

1. Hercegovačka regionalna zajednica i Travnička regionalna zajednica ostaju kod svojih zaključaka donijetih na ranijim odvojenim sjednicama, da hrvatski narod ovih regija i cjele BiH ostaje i dalje uz jednoglasno prihvaćena opredjeljenja i zaključke usvojene na dogovorima sa predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom 13. i 20. lipnja 1991. godine u Zagrebu. Ove dvije regionalne zajednice, polazeći od

zaključaka spomenutih susreta i dogovora u Zagrebu, preko posebnih zaključaka od 15. listopada 1991. godine u Grudama i 22. listopada 1991. godine u Busovači, i ovoga puta, 12. studenog 1991. godine zajednički i jednoglasno odlučuju da hrvatski narod u Bosni i Hercegovini mora konačno povesti odlučnu, aktivnu politiku koja treba dovesti do realizacije našeg vjekovnog sna - zajedničke hrvatske države.

Da bi ovaj povijesni cilj bio uskoro i naša stvarnost, ove dvije regionalne zajednice traže da se pristupi formuliranju i objavljivanju pravnih i političkih akata (proglašenje Hrvatske banovine u BiH, provođenje referenduma za priključenje Republici Hrvatskoj ...) kao prve faze na putu konačnog rješavanja hrvatskog pitanja i stvaranje Suverene Hrvatske u njenim i etničkim i povijesnim (sada mogućim) granicama.

2. U dijelu vođstva HDZ za BiH još uvijek postoje snage koje se protive ovim povijesnim interesima hrvatskog naroda u BiH. Ove snage se zalažu za nepostojeću suverenu BiH, u kojoj bi hrvatski narod bio osuđen na genocid i povijesni nestanak, i zato ove dvije Regije traže odlučne poteze koje naš narod očekuje i zbog kojih se i stopostotno opredjelio za HDZ. Predstavnici ovih općina smatraju da bi svaka daljnja šutnja iščekivanja slabila naše pozicije i u našem narodu i na međunarodnom planu. Mi moramo Europi i Svijetu pokazati koji su to hrvatski prostori u BiH i gdje je naša budućnost. Ovaj narod neće prihvatiti ni pod kakvim uvjetima bilo kakvo drugo rješenje osim u granicama slobodne Hrvatske.

3. Da bismo realizirali zaključke iz prve dvije tačke ovih zaključaka mi moramo:

a/ Jasno profilirati stranačku politiku HDZ za BiH, kadrovski je ojačati, izabrati one ljude koji će moći ove zadatke dovesti do kraja.

b/ Pokrenuti političke i pravne akcije na unutarnjem i međunarodnom planu.

c/ Vojnički se još bolje pripremiti za sukobe sa svim onim snagama koje će zaustaviti ovaj neminovan proces u stvaranju slobodne hrvatske države.

d/ Unaprijed odlučno spriječiti svaku javnu ili tajnu aktivnost u vođstvu HDZ za BiH koja bi se protivila ovim odlukama ili bi im mogla nanijeti bilo kakvu štetu.

U Grudama, 12. studenog 1991. godine

ZAPISNIČAR
Jozo Marić

PREDSJEDNIK REGIONALNOG
KRIZNOG ŠTABA ZA HERCEGOVINU
Mate Boban

PREDSJEDNIK
TRAVNIČKE REGIONALNE ZAJEDNICE
Dario Kordić

Svojeručno potpisani učesnici:

1. Mate Boban, dopredsjednik HDZ za BiH,
2. Jozo Marić, predsjednik SO Grude,
3. Vladimir Šoljić, predsjednik SO Bugojno,
4. Božo Raić, predsjednik HDZ Kupres,
5. Mijo Tokić, predsjednik SO T. Grad,
6. Ivan Šakić, Predsjednik HDZ G. Vakuf,
7. Milan Lovrić, predsjednik SO Čitluk,
8. Zdravko Šagolj, krizni štab HDZ Konjic,
9. Milan Šimić, predsjednik SO Ljubuški,
10. Anto Bilić, dopredsjednik HDZ Busovača,

11. Anto Stipac, dopredsjednik HDZ i član komisije za regiju Busovača,
12. Stjepan Tuka, član općinskog odbora HDZ Fojnica,
13. Bruno Šušnja, potpredsjednik općine Busovača,
14. Dario Kordić, predsjednik Hrvatske travničke reg. zajednice,
15. Mirko Baković, predsjednik SO Livno,
16. Željko Raguž, predsjednik Općine Stolac,
17. Ivan Bender, predsjednik Skupštine Općine Neum,
18. Jadranko Topić, dopredsjednik OO HDZ BiH Mostar,
19. Anđelko Mikulić, predsjednik SO Široko Brijeg,
20. Pero Marković, predsjednik SO Čapljina,
21. Mate Bokan
22. Milivoj Gagro, predsjednik SO Mostar.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 2 - 783; S. Čekić, AGRESIJA NA BOSNU I GENOCID NAD BOŠNJACIMA 1991. - 1993, Sarajevo 1994, str. 306 - 309)

14. 11. 1991. g.

AUGUSTIĆIĆ - 4 2-783

- 1. MATEŠOVIĆ - predsjednik HDZ BiH
- 2. Jozo MARIĆ, pred. SO GRAD -
- 3. VLADIMIR BODIĆ, pred. SO BEOGRAD -
- 4. BOŠE RAIĆ, pred. HDZ - KUPLES -
- 5. MIRO TOČIĆ, pred. SO T. GRAD -
- 6. Miro ŠARIĆ, pred. HDZ G. VUKOVAR -
- 7. MIRA TOČIĆ, predsjednik SO ČITLICE -
- 8. BRANKO BODIĆ, HDZ HRANJEVA -
- 9. MILAN ŠIMIĆ, predsjednik SO ZUBČKI, -
- 10. Četa BIDIĆ, predsjednik HDZ BANSKOJE -
- 11. Miro Šarić, predsjednik HDZ -
- 12. Stjepan Tukić, predsjednik HDZ -
- 13. Stjepan Blumir, predsjednik HDZ -
- 14. DARIO KORIĆ, predsjednik HDZ -
- 15. Miro Šarić, predsjednik HDZ -
- 16. Željko Ražajević, predsjednik HDZ -
- 17. Miro Šarić, predsjednik HDZ -
- 18. Miro Šarić, predsjednik HDZ -
- 19. Miro Šarić, predsjednik HDZ -
- 20. Četa BIDIĆ, predsjednik HDZ -
- 21. Miro Šarić, predsjednik HDZ -
- 22. Miro Šarić, predsjednik HDZ -
- 23. MILIVOJ GACRO, pred. SO STAR -

PRISUTNI:

Faksimil svojeručnih potpisa učesnika sa sastanka u Grudama
12. novembra 1991.

Br. 2.
ODLUKA O PROGLAŠENJU "HRVATSKE DRŽAVE"
U BOSNI I HERCEGOVINI
(18. NOVEMBAR 1991.)

Na temelju slobodno izražene volje hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, njegovi demokratski izabrani predstavnici, na sjednici održanoj 18. studenog 1991. godine u Grudama, donose

O D L U K U
o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna

Članak 1.

Uspostavlja se Hrvatska zajednica Herceg-Bosna kao politička, kulturna, gospodarstvena i područna cjelina.

Članak 2.

Hrvatsku zajednicu Herceg-Bosnu čine područja općina: Jajce, Kreševo, Busovača, Vitez, Novi Travnik, Travnik, Kiseljak, Fojnica, Skender Vakuf (Dobradići), Kakanj, Vareš, Kotor Varoš, Tomislavgrad, Livno, Kupres, Bugojno, Gornji Vakuf, Prozor, Konjic, Jablanica, Posušje, Mostar, Široki Brijeg, Grude, Ljubuški, Čitluk, Čapljina, Neum, Stolac, Trebinje (Ravno).

Članak 3.

Sjedište Hrvatske zajednice Herceg - Bosna je u Mostaru.

Članak 4.

Zajednici mogu pristupiti i druge općine Bosne i Hercegovine uz saglasnost općina utemeljitelja.

Članak 5.

Zajednica će štovati demokratski izabranu vlast Republike Bosne i Hercegovine dok postoji državna nezavisnost Bosne i Hercegovine u odnosu na bivšu ili svaku drugu Jugoslaviju.

Članak 6.

Zajednica će štovati važeće međunarodne akte koji su temelj suvremenih civilizacijskih odnosa u društvu.

Članak 7.

Vrhovništvo zajednice je Predsjedništvo koje čine predstavnici hrvatskog naroda u općinskoj vlasti, prvi po funkciji ili predsjednici općinskih odbora Hrvatske demokratske zajednice.

Predsjedništvo bira predsjednika, dva dopredsjednika i tajnika.

Članak 8.

Ustrojstvo, funkcioniranje i odnos s drugim zajednicama regulirat će se statutom.

Članak 9.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 2 - 788; S. Čekić, nav.dj., str. 310-311)

Ambrfile - 1

Na temelju shodno izabrane volje hrvatskoga naroda u Hercegovini, 7. govori se o izabranih predstavnicima, na s. 10. čl. 16. studenoga 1991. godine u Gradama, 18. 11. 1991.

Č L A S K A

Ustavni i Izborni zakon Republike Hrvatske

Članak 1.

Ustavni i Izborni zakon Republike Hrvatske kao pol. tijelo, funkcija, posredništvo i podjednaka jedinica.

Članak 2.

Hrvatska zajednica Herceg-Bosna čine područja općina: Jajce, Kamenica, Busovača, Vitez, Novi Travnik, Travnik, Zlatnjak, Počivica, Kakanj, Zlatnjak /Dobratinci/, Kakanj, Vareš, Kotor Varoš, Tomislav Grad, Koprivica, Buzosaj, Gornji Vakuf, Kneževac, Konjic, Jablanica, Metković, Makarska, Biročki Brijuni, Grude, Ljubuški, Čitluk, Čaplića, Metković, Stolac, Tuzla /Zavno/.

Članak 4.

Zajednici mogu pristupiti i druge općine Bosne i Hercegovine uz suglasnost općina utemeljitelja.

Članak 5.

Zajednica će štovati demokratski izabranu vlast Republike Bosne i Hercegovine dok opstoji državna nezavisnost Bosne i Hercegovine u odnosu na bivšu ili svaku buduću Jugoslaviju.

Članak 6.

Zajednica će štovati i sve važeće međunarodne akte koji su temelj suvremenih civilizacijskih odnosa u društvu.

Članak 7.

Ustavništvo zajednice je Predsjedništvo koje čine predstavnici hrvatskog naroda u općinskoj vlasti, prvi po funkciji ili predsjednik općinskih odbora Hrvatske demokratske zajednice. Predsjedništvo čine predsjednik, dva dopredsjednika i tajnik.

Članak 8.

Ustrojstvo, funkcioniranje i odnos s drugim zajednicama regulirat će se statutom.

Članak 9.

Statut stupa na snagu odmah.

Faksimil Odluke "izabranih predstavnika hrvatskog naroda" o proglašenju "hrvatske države" u Bosni i Hercegovini, Grude, 18. novembar 1991.

Br. 3.
ODLUKA O FORMIRANJU
HRVATSKOG VIJEĆA OBRANE
(8. APRIL 1992.)

Na temelju članka 7. Odluke o uspostavi Hrvatske demokratske zajednice Herceg-Bosna, Predsjedništvo Hrvatske zajednice Herceg-Bosna suočeno sa agresijom na prostore Hrvatske Zajednice Herceg-Bosna i nezaštićenošću hrvatskog naroda, svjesni nemoći legalne vlasti Republike Bosne i Hercegovine, posebno raspada njenog obrambenog sustava, na izvanrednoj sjednici od 08. travnja 1992. godine, donosi

O D L U K U
O FORMIRANJU HRVATSKOG VIJEĆA OBRANE

Članak 1.

Hrvatsko vijeće obrane uspostavlja se kao vrhovno tijelo obrane hrvatskog naroda u Hrvatskoj zajednici Herceg-Bosna.

Članak 2.

Hrvatsko vijeće obrane brinuti će se o obrani suvereniteta prostora Hrvatske zajednice Herceg-Bosna i o zaštiti hrvatskog naroda, kao i drugih naroda u ovoj zajednici napadnutih od bilo kojeg agresora.

Članak 3.

Ova odluka stupa na snagu odmah.

Broj: 2/92
Mostar, 08. travnja 1992.

PREDSJEDNIK HVO I HZ HB
mr. Mate Boban v.r.

(“Narodni list HZ Herceg-Bosna”, br. 1, rujana 1992, str. 4)

Br. 4.
NAREĐENJE HVO ZA POSJEDANJE ČIPULJIĆA
(7. JUNI 1992.)

HVO-REGIONALNI STOŽER
SREDNJA BOSNA-G. VAKUF

_____ br. 20/92

07. 06. / 1992. god.

Z A P O V I J E D

Zapovjedam da gospodin časnik ANTO VUČAK sa svojom postrojbom preuzme zapovjedništvo, obranu i osiguranje sektora Čipuljić u koordinaciji sa vojnom policijom grada Bugojna.

Od danas nitko ne može ući ili izaći iz tog sektora bez pismene dozvole gospodina Ante Vučka.

MP

ZAPOVJEDNIK
bojnik
Zulu, s.r.

Dostaviti:

- 1x Stožer HVO Bugojno
- 1x Vojna policija Bugojno
- 1x TO BiH Bugojno
- 1x G.S. Srednja Bosna

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-467)

Br. 5.
DOZVOLA ZA KRETANJE U ČIPULJICU

H V O - Herceg - Bosna

Sektor Čipuljić

Dana, _____/92.

P O T V R D A

Za stalno kretanje za gospodina/gospođu **Ibro Haračić**, iz **Poriče**, ulica i broj **Alibegovići**, broj osobne karte **I 1306/88**, izdana u **Bugojnu**. Dozvola važi za kretanja u mjestu Čipuljić, te za prolaz kroz isti, te se za druge svrhe ne može upotrijebiti.

Zapovjednik sektora Čipuljić
bojnik Ante Vučak

MP

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 6-107)

Br. 6.
DOZVOLA ZA KRETANJE U ČIPULJIĆU

H V O - Herceg - Bosna
Sektor Čipuljić
Dana, _____/92.

P O T V R D A

Za stalno kretanje za gospodina/gospođu Semir Alibegović, iz Alibegovića, ulica i broj Prusac, broj osobne karte 3037/91, izdana u Čipuljiću. Dozvola važi za kretanja u mjestu Čipuljić, te za prolaz kroz isti, te se za druge svrhe ne može upotrijebiti.

Zapovjednik sektora Čipuljić
bojnik Ante Vučak

MP

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 6-106)

F V O - Herceg - Bosna
Sektor Čipuljić
Dana _____/92.

Posrednik
Za stalno kretanje za gospodina/gospodu Jovana Horvata iz
Perića ulica i broj Alibegovića, broj osobne karte
1306/88, izdana u Bosni. Dovolja važi za kretanje
u mjestu Čipuljić te ne može biti izdata, te se za druge svrhe ne može
upotrijebiti.

Zapovijednik sektora Čipuljić
potpisnik Ante Vušek

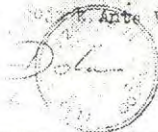
F V O - Herceg - Bosna
Sektor Čipuljić
Dana _____/92.

P O T V R D A

Za stalno kretanje za gospodina/gospodu Senka Alibegović iz
Alibegovića ulica i broj Prosvac, broj osobne
karte 2057/91 izdana u Čipuljiću. Dovolja važi za kretanje
u mjestu Čipuljić te ne može biti izdata, te se za druge svrhe
ne može upotrijebiti.

Zapovijednik sektora Čipuljić
potpisnik Ante Vušek

M. P.

Faksimil potvrda za kretanje u Čipuljiću.

Br. 7.
NAREĐENJE O "UKIDANJU"
TERITORIJALNE ODBRANE R BiH
(8. MAJ 1992.)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

GLAVNI STOŽER
Pov.broj: 01-33/92
Grude, 08. svibnja 1992.

Po osnovi do sada postignutih sporazuma i ukazanoj potrebi izdaje

Z A P O V J E D

1. Na prostoru HZ HB jedino legalne vojne postrojbe su postrojbe HVO.
2. Sve druge vojne postrojbe su obavezne da na navedenom teritoriju pristupe u jedinstven sistem obrane i priznaju stožer HVO kao glavno zapovjedništvo.
3. Svaki pripadnik navedenih vojnih postrojbi je obavezan da nosi obilježja HVO (grbovnica na kapi i platneno obilježje HVO na rukavu lijeve ruke).
4. Zabranjujem formiranje privatnih postrojbi, a licima koja ne poštuju ovu zapovjed suditi i razbiti formirane postrojbe.
5. Ovom zapovjedi se stavljaju van snage sve zapovjedi zapovjedništva TO i ista se na ovim prostorima smatra nelegalnom.

MP

General-bojnik
Ante Roso, s.r.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 2-1106)

HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

GLAVNI STOŽER
Pov. Broj: 01-33/92
Grude, 08. svibnja 1992.

Co

Po osnovi do sada postignutih sporazuma i ukazanoj potrebi izda

Z A P O V J E D

1. Na prostoru HZ RB jedino legalne vojne postrojbe su postroj HVO.
2. Sve druge vojne postrojbe su obavezne da na navedenom teritoriju pristupe u jedinstven sistem obrane i priznaju Stožer HVO kao glavne zapovjedništvo.
3. Svaki pripadnik navedenih vojnih postrojbi je obavezan da nosi obilježja HVO (grbovnica na kapi i platneno obilježje HVO rukavu lijeve ruke).
4. Zabranjujem formiranje privatnih postrojbi, a licima koje poštuju ovu zapovjed sučiti i razbiti formirane postrojbe.
5. Ovom zapovjedi se stavljaju van snaga sve zapovjedi zapovjedništva TO i ista se na ovim prostorima smatra nelegalnim.

General
Antu

Faksimil Zapovjedi generala Rose o "ukidanju" Teritorijalne odbrane R BiH, Grude, 8. maj 1992.

Br. 8.
IMENOVANJE HVO BUGOJNO
(7. JULI 1992.)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

Broj: 444
Mostar, 7. srpnja 1992.

Na temelju članka 2. Statutarne odluke o privremenom ustrojstvu općinske izvršne vlasti i općinske uprave (br. 315 od 13.06.1992.), donosi se

O D L U K A
o imenovanju općinskog HVO Bugojno

1. U Hrvatsko vijeće obrane Bugojno imenuju se:

- **Vladimir Šoljić - predsjednik HVO,**
- Ante Bagarić - dopredsjednik HVO,
- Pavo Pavlović - zamjenik predstojnika ureda za opću upravu,
- Leon Ćosić - predstojnik ureda za gospodarstvo,
- Branko Šarić - predstojnik ureda obrane,
- Mihovil Strujić - predstojnik ureda za društvene djelatnosti,
- Željko Zelić - zapovjednik policije,
- Zvonko Brajković - zamjenik predstojnika ureda za finansije.

2. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

MP

PREDSJEDNIK
Mate Boban, s.r.

DOSTAVITI:

1. Imenovanim-osobno,
2. Općinskom HVO Bugojno,
3. HVO Hrvatske zajednice Herceg-Bosna,
4. Arhivi.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-112)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

broj: 444

Mostar, 7. srpnja 1992.

Na temelju članka 2. Statutarne odluke o privremenom ustrojstvu općinske izvršne vlasti i općinske uprave /br. 315 od 10.06.1992./, donosi se

O D L U K A

o imenovanju općinskog HVO Bugojno

1. U Hrvatsko vijeće obrane Bugojno imenuju se:

- Vladimir Čoljić - predsjednik HVO,
- Ante Bakarić - dopredsjednik HVO,
- Ljubo Pavlović - zamjenik predstojnika urada za opću upravu,
- Leon Čović - predstojnik urada za gospodarstvo,
- Branko Šerić - predstojnik urada oporave,
- Bihovil Strušić - predstojnik urada za društvene djelatnosti,
- Veljko Zelić - zamjenik predstojnika policije,
- Zvonko Brajković - zamjenik predstojnika urada za financije.

2. Ove odluke stupaju na snagu danom donošenja.

Na 3. listu:

1. Imenovanje - Mostar,
2. Općinskom HVO Bugojno,
3. U Hrvatsko zajednicu Herceg-Bosna,
4. Arhivi.-

Mate Poljan

*Faksimil Odluke o imenovanju HVO Bugojno,
Mostar, 7. juli 1992.*

Br. 9.
POMOĆ HVO REPUBLICI HRVATSKOJ
/juli - avgust 1992./

IZVJEŠĆE HVO BUGOJNO

Doprinos HVO-a Bugojno ukupnoj obrani Hrvatskog naroda nije zanemarujući, nije mali kako to neki zlonamjerno, a neki ne znajući stvarno stanje, tvrde.

Agresiju na Hrvatsku, narod Bugojna shvatio je kao agresiju na samog njega, jer je Hrvatski narod ovog kraja uvijek bio u mislima i djelu sa cjelokupnim Hrvatskim narodom. Desetine najboljih sinova otišlo je dobrovoljno boriti se protiv Srbo-četničkih bandi po mnogim ratištima u Hrvatskoj.

Budući da je u Bugojnu bila razvijena vojna industrija, odmah su naši stručnjaci počeli pomagati razvoj vojne industrije u Hrvatskoj (u Zagrebu, Splitu i Slavanskom Brodu). Sva dokumentacija, mnogi alati, upaljači i drugi materijali prelazili su tajnim kanalima u Hrvatsku. Nedugo zatim i najbolji stručnjaci iz Bugojna prelaze u Zagreb pomažući u razvoju Hrvatske vojne industrije. Najznačajniji su: Milan Prpić sada načelnik tehničke službe glavnog Stožera Hrvatske, Vladimir Grlica, sada savjetnik za brodogradnju u glavnom Stožeru, Ivan Baković, Pero Pejak i drugi. HVO je Državi Hrvatskoj na razne načine pomogao sa 3. 500,000 DM. proizvodima TBM-a 2. 000,000 DM.

Kožom za cipele u vrijednosti cirka 3. 000,000 DM. Dostavom luksuznim autima (126 komada u vrijednosti 1. 500,000 DM). Vojne opreme u vrijednosti cirka 2. 000,000 DM, sve je to dato bez traženja i dobivanja neke posebne protuvrijednosti.

Vrlo rano počelo se organizirati vlastita obrana grada Bugojna. Bili smo skoro bez ikakvog oružja. Dosta dugo nas se zaobilazilo u davanju naoružanja, jer je naoružanje bilo potrebnije drugim mjestima. Radilo se koliko se moglo i znalo. Imali smo malo časničkog kadra, ali smo ipak sa postojećim kadrom napravili osnovu Hrvatske vojske ovdje. Danas imamo cirka 1.500 boraca dosta dobro obučениh i solidno naoružanih, koji su u stanju izvršiti sve zadatke obrane Herceg-Bosne.

Posebnu zaslugu i doprinos kvalitetne obuke vojnika, dao je naš domaći - inače prokušani hrabri ratnik sa većine bojišta u Hrvatskoj-časnik gospodin Vinko Žuljević - zvani Klica sa svojom grupom. Njegove zasluge neće zaboraviti Hrvatski narod ovog kraja.

Ljagu na bugojanski kraj prenose neki zlonamjernici, pričajući da su tobože Bugojanci krivi za pad Kupresa, što je očita izmišljotina i laž. Na Kupres se otišla boriti jedna satnija iz Bugojna. Bila je dosta slabo naoružana. Čim je došla na Kupres preraspoređena je na prvu liniju u Rastičevo bez domaćih vojnika koji poznaju teren. Sutra se jedan dio satnije razbježao zajedno sa ostalima iz Kupresa. Drugi dio napustio je bojište među posljednjim. To je ukupan učinak Bugojanske satnije, potpuno sličan kao i drugih Hrvatskih postrojbi iz okolnih mjesta.

Te satnije nisu bile raspoređene na obranu Kupreških vrata kako se pisalo po novinama. Druge postrojbe HVO Bugojno izvršile su uspješnu zadaću sprječavajući veće grupe četnika (cirka 330) iz Donjeg Vakufa i iz Čipuljića, koji su htjeli prodrijeti prema Kupreškim vratima i Kupresu.

PROBLEM ODLOŽENOG ORUŽJA PREBJEGLIH KUPREŠKIH VOJNIKA

Već više puta u raznim prilikama predstavnici Kupreške bojne traže svoje oružje koje su ostavili bježeći poslije borbi u Kupresu. Obraćali su se u svezi s tim pismenim putem i predsjedniku HVO-a za Herceg-Bosnu, Gospodinu Bobanu, navodeći imena nekih ljudi kojima je to

oružje predavano. Istina je sljedeća: Kuprešani su općinskom stožeru HVO-a Bugojno predali svega 6 pušaka koje su evidentirane i koje su uredno vraćene, to tvrdimo s punom odgovornošću. Međutim, Kuprešani su bježeći svraćali svojim rođacima u Bugojno kojih ima puno i kod njih su ostavljali svoje oružje ili im ga poklanjali, neko od ljudi koji su primili to ostavljeno oružje poslije su ga prodavali ili poklanjali drugim licima. Većina od tih nisu članovi HVO, pa HVO ne može odgovarati za njihove radnje.

ZAPOVJEDNIK HVO BUGOJNO
s.r.

ZAPOVJEDNIK OPĆINSKOG STOŽERA
HVO BUGOJNO, s.r.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-375)

Br. 10.
TENKOVI IZ REPUBLIKE HRVATSKE ZA HVO
(16. JULI 1992.)

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA VOJSKA
160. BRIGADA
KLASA: 8/92-01/01
UR. BROJ: 3070-01-92-57
Osijek, 16. srpanj 1992. god.

Na temelju Zapovjedi zapovjednika OZ Osijek KLASA: 8/92-01/01, UR.BROJ: 1076-09-92-15, od 16. srpnja 1992. god. donosim sljedeću zapovjed:

Z A P O V J E D

1. Za potrebe OG "Istočna posavina" izvršiti predaju jednog tenka T-55 i jednog BVP M-80 s jednim B/K streljiva bez posade.
2. Rok izvršenja je ODMAH.

Osijek, 16.07.92.

Za "HVO" Bugojno, preuzeo:
Josip Jagodin, s.r.

Z A P O V J E D N I K
PUKOVNIK
Dubravko Jezerčić, s.r.

MP

MP

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-437)

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA VOJSKA
1601. BRIGADA

KLASA: 8/92-01/01
UR. BROJ: 3070-01-92-57
Osijek, 16. srpanj 1992. god.

Na temelju Zapovjedi zapovjednika OZ Osijek KLASA:8/92-01/01,
URBROJ:1076-09-92-15, od 16. srpnja 1992. god. donosim slijedeću zapovjed:

Z A P O V J E D

1. Za potrebe OG "Istočna posavina" izvršiti predaju jednog tenka T-55
i jednog BVP M-80 s jednim B/K streljiva bez posade.

2. Rok izvršenja je ODMAH.

Osijek 16.07.92.

Za "HVO" Bugojno, preuzeo:

Josip Jerodina

Faksimil Zapovjedi pukovnika Jezerčića, Osijek, 16. juli 1992.

Br. 11.
MATERIJALNO - TEHNIČKA SREDSTVA IZ REPUBLIKE
HRVATSKE ZA HVO BUGOJNO
(3. AVGUST 1992.)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB

Zagreb, 3. kolovoza 1992.

KLASA: 003-05/92-01/252

UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252

Tehničko-prometna uprava

N A L O G

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe Centralne pozadinske (baze) Grude a na raspolaganje oružanih snaga BiH-HVO Bugojno:

1. Lanser Strela 2M	kom 1
2. Raketa Strela 2M	kom 6
3. AP AK-74	kom 30
4. Municija 5,45mm	kom 40 000
5. Uniforme	komp 200 (za zimu)
6. Metak 122mm Gvozdik	kom 100

Odgovorna osoba koja će sredstva preuzeti je gospodin Josip Jagodin, JMBG 2701960191760, Bugojno.

POMOĆNIK MINISTRA OBRANE RH
General-pukovnik
MP Ivan Čermak, s.r.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-440)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB

Zagreb, 3. kolovoza 1992.
KLASA: 003-05/92-01/252
UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252

Tehničko-prometna
uprava

N A L O G

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe Centralne pozadinske Grupa na raspolaganje oružanih snaga BiH-HVO Bugojno:

1. Lanser Strela 2M	kom 1
2. Raketa Strela 2M	kom 5
3. AP AK-74	kom 30
4. Municija 5,45mm	kom 40000
5. Uniforme	komp 200 (za zimu)
6. Metak 122mm Gvozdik	kom 100

Odgovorna osoba koja će sredstva preuzeti je gospodin Josip Jagodin, JMBG 2701960151760, Bugojno.

Faksimil Naloga Ministarstva obrane Republike Hrvatske,
Zagreb, 3. avgust 1992.

Br. 12.
LOGISTIČKA PODRŠKA HVO - U BUGOJNO
IZ REPUBLIKE HRVATSKE
(6. AVGUST 1992.)

REPUBLIKA HRVATSKA
OPĆINA BELI MANASTIR
SEKRETERIJAT ZA NARODNU OBRANU

Bilje, 06.08.1992.

PREDMET: P O T V R D A

Kojom se potvrđuje da je Sekreterijat za Narodnu obranu Općine Beli Manastir predao Općinskom stožeru HVO - Bugojno slijedeće:

- RPG 2	kom 2
- RPG 7	kom 1
- MINE ZA RPG	4 sanduka
- AP	kom 50

MP

v.d. Sekretar
Zvonko Vlahek, s.r.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-439)

REPUBLIKA HRVATSKA
OPĆINA BELI MANASTIR
SEKRETARIJAT ZA
NARODNU OBRANU

Bilje, 06.08.1992.

PREDMET: P O T V R D A

Kojom se potvrđuje da je Sekretarijat za narodnu
obranu Općine Beli Manastir predao Općinskom stožeru
HVO - Buzojno sljedeće:

- RFG 2 kom 2
- RFG 7 kom 1
- MIŠE ZA RFG 4 sanduka
- 1P kom 50

7. Sekretar
Ranko Vlahek

[Handwritten signatures and notes]
Bilje 33 7.08.92
PRIMO HAMAJEVIĆ

Faksimil Potvrde Sekreterijata za narodnu obranu Općine Beli
Manastir (Republika Hrvatska), Bilje, 6. avgust 1992.

Br. 13.
MATERIJALNO - TEHNIČKA SREDSTVA
ZA HVO BUGOJNO
(12. AVGUST 1992.)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB

Zagreb, 12. kolovoza 1992.

KLASA: 003-05/92-01/252

UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252

Tehničko-prometna uprava

NALOG

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe HVO Bugojno -
oružane snage BiH:

1. AK-47	kom 150
2. Municija 7,62x39	kom 50 000
3. Ručne bombe	kom 300
4. Uniforme	kom 400
5. Minobacač 60mm	kom 4
6. Minobacač 82mm	kom 4
7. Mina 82mm	kom 100

Odgovorna osoba koja će sredstva preuzeti je gospodin Josip
Jagodin, JMBG 2701960191760, Bugojno.

POMOĆNIK MINISTRA OBARNE RH

General-pukovnik

MP

Ivan Čermak, s.r.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i
međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-441)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB

Zagreb, 12. kolovoza 1992.
KLASA: 003-05/92-01/252
UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252

Tehničko-prometna
uprava

N A L O G

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe HVO Bugojno - oružane snage BiH:

1. AK-47	kom	150	2.000 14.6
2. Municija 7,62 x 39	kom	50000	
3. Ručne bombe	kom	300	
4. Uniforme	kom	400	
5. Minobacač 60mm	kom	4	
6. Minobacač 82mm	kom	4	
7. Mina 82mm	kom	100	

Odgovorna osoba koja će sredstva preuzeti je gospodin Josip Jagodin, JMBG
2701960191760, Bugojno.

POMOĆNIK MINISTRA OBRANE RH
General-pukovnik
Ivan Čermak

Faksimil Naloga Ministarstva obrane Republike Hrvatske,
Zagreb, 12. avgust 1992.

Br. 14.
ODLUKA O IMENOVANJU RATNOG
PREDSJEDNIŠTVA BUGOJNA
(18. SEPTEMBAR 1992.)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
BUGOJNO

Broj: 02-122-1072/92

Datum, 18.09.1992.godine

Na sjednici Hrvatskog vijeća obrane Bugojno održanoj dana 18.09.1992. godine donesena je sljedeća

O D L U K A

I

Imenuju se članovi Ratnog predsjedništva općine Bugojno od strane Hrvatskog vijeća obrane i to:

1. Vladimir Šoljić
2. Drago Bagarić
3. Ivica Lučić
4. Željko Zelić
5. Branka Raguz
6. Zvonko Brajković
7. Pavo Pavlović
8. Frano Jezidžić

II

Predsjednik HVO-a Bugojno može mijenjati članove Ratnog predsjedništva općine Bugojno od strane HVO-a Bugojno ukoliko rade suprotno i na datu obranu grada Bugojna i suprotno interesima Hrvatskog vijeća obrane Bugojno.

III

Odluka stupa na snagu odmah.

PREDSJEDNIK HVO BUGOJNO
Vladimir Šoljić, s.r.

MP

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-119)

Br. 15.
SAVJET ZA SIGURNOST HVO BUGOJNO

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
BUGOJNO

SAVJET ZA SIGURNOST
HVO-a BUGOJNO

1. VLADIMIR ŠOLJIĆ - predsjednik HVO-a Bugojno
2. ANTO BAGARIĆ - dopredsjednik HVO-a
3. PAVO DRAGUN - predstojnik za obranu
4. BRANKA RAGUZ - predstojnik Ureda za društv. djel.
5. IVICA LUČIĆ - zapovjednik brigade
6. ZDENKO KLEPIĆ - zapovjednik Policijske stanice Bugojno

Sastanci će biti organizirani prema potrebi na poziv predsjednika HVO-a.

PREDSJEDNIK HVO BUGOJNO
Vladimir Šoljić, s.r.

MP

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-113)

Br. 16.
ZABRANA KRETANJA MUSLIMANIMA
(4. OKTOBAR 1992.)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
BUGOJNO

Broj: 02-129-1242/92

Datum, 04.10.1992.godine

Hrvatsko vijeće obrane na sjednici održanoj 04.10.1992. godine donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Zabranjuje se izdavanje odobrenja za put osobama muslimanske nacionalnosti dok se ne postigne dogovor u svezi gospodarstva između HVO-a i TO Bugojno.

Personalna služba / služba za izdavanje odobrenja / biti će pismeno obavještena o postignutom dogovoru.

MP

PREDSJEDNIK HVO
Vladimir Šoljić, s.r.

DOSTAVITI:

- HVO-u

- TO-u

- Person. službi HVO-a

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-359)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
B U G O J N O

Broj: 02-129-1242/92

Datum, 04.10.1992.godine

Hrvatsko vijeće obrane na sjednici održanoj 04.10.1992.
godine donijelo je

Z A K L J U Č A K

1. Zabranjuje se izdavanje odobrenja za put osobama muslimanske nacionalnosti dok se ne postigne dogovor u s vezi gospodarstva između HVO-a i TO Bugojno.

Personalna služba /služba za izdavanje odobrenja/ biti će pisмено obavještena o postignutom dogovoru.

OSTAVITI:

- HVO-u
- TO-u
- Person.službi HVO-a

Faksimil Zaključka HVO-a o zabrani kretanja osobama bošnjačke nacionalnosti, Bugojno, 4. oktobar 1992.

Br. 17.
RAKETE IZ REPUBLIKE HRVATSKE ZA HVO
(9. OKTOBAR 1992.)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB
Zagreb, 9. listopada 1992.
KLASA: 003-05/92-01/252
UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252

Tehničko-prometna uprava
NALOG

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe Centralne pozadinske baze Grude na raspolaganje HVO Bugojno - oružane snage BiH:

1. Raketa 128mm	kom 50
2. AP AK-47	kom 300
3. Metak 7,62x39	kom 200 000
4. Mitraljez 12,7mm	kom 1
5. Metak 12,7mm obilj.	kom 2 000
6. Metak 12,7 panc.	kom 2 000
7. Raketa za RPG-7	kom 50

Odgovorna osoba koja će sredstva preuzeti je gospodin Josip Jagodin, JMBG 2701960191760, Bugojno.

POMOĆNIK MINISTRA OBRANE RH
General-pukovnik
MP Ivan Čermak, s.r.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Sarajevo, inv. br. 6-123/4)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB,

Zagreb, 9. listopada 1992.
KLASA: 003-05/92-01/252
UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252

Tehničko-prometna
uprava

NALOG

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe Centralne pozadinske baze Grude na raspolaganje HVO Bugojno - oružane snage BiH:

1. Raketa 128mm	kom	50
2. AP AK-47	kom	300
3. Metak 7,62 x 39	kom	200000
4. Mitraljez 12,7mm	kom	1
5. Metak 12,7mm obilj.	kom	2000
6. Metak 12,7 panc.	kom	2000
7. Raketa za RPG-7	kom	50

Odgovorna osoba koja će sredstva preuzeti je gospodin Josip Jagodin, JMBG 2701960191760, Bugojno.

Faksimil Naloga Ministarstva obrane Republike Hrvatske,
Zagreb, 9. oktobar 1992.

Br. 18.
REPUBLIKA HRVATSKA IZDAJE
MATERIJALNA SREDSTVA HVO BUGOJNO
(16. NOVEMBAR 1992.)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB
KLASA: 003-05/92-01/252
UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252
Zagreb, 16. studenoga 1992.

Tehničko-prometna uprava
N A L O G

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe HVO Bugojno,
preko Centralne pozadinske baze Grude:

1. Metak ZIS 76	300 kom.
2. Metak 122 za D-30	200 kom.
3. Rakete RPG 7	50 kom.

Odgovorna osoba koja će preuzeti sredstva je gosp. JOSIP
JAGODIN, JMBG 2701960191760, Bugojno.

POMOĆNIK MINISTRA OBRANE RH
General-pukovnik
MP Ivan Čermak, s.r.

(Arhiv Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i
međunarodnog prava, Sarajevo, inv.br. 6-113/2)

Br. 19.
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SNABDJEVA HVO BUGOJNO
(28. NOVEMBAR 1992.)

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
41000 ZAGREB
Zagreb, 28. studenog 1992.
KLASA: 003-05/92-01/252
UR.BROJ: 512-07-06/92-01/252

Tehničko-prometna uprava
NALOG

za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe HVO Bugojno,
preko Centralne pozadinske baze Grude:

1. Metak 122mm D-30	kom 150
2. Metak 76mm ZIS	kom 300
3. Metak 5,45mm	kom 8 800
4. Metak 7,62x39	kom 500 000
5. Minobacač 60mm	kom 10
6. Minobacač 82mm	kom 6
7. Mina 60mm	kom 500
8. Mina 82mm	kom 500
9. Mina 120mm	kom 500
10. BR M-91	kom 1 000
11. TTM	kom 500
12. LRL 107mm	kom 1
13. Raketa 107mm	kom 100
14. Pištolj Makarov	kom 200
15. Metak 9,3mm	kom 20 000
16. PAM 14,5mm/2	kom 2